

Briuselis, 2019 07 15
COM(2019) 339 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

2018 m. konkurencijos politikos ataskaita

{SWD(2019) 297 final}

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

2018 m. konkurencijos politikos ataskaita

1. Konkurencingos vidaus rinkos puoselėjimas Europos įmonių ir vartotojų labui

2018 m. paminėtos 60-osios Europos ekonominės bendrijos, kuri tapo šiandienos Europos Sąjungos pamatu, sutarties įsigaliojimo metinės. Šiandien Europos Sąjunga, kurioje yra 24,5 mln. mažųjų, vidutinių ir didelių įmonių, kurios konkuruoja aptarnaudamos 500 mln. vartotojų, toliau užtikrina aktyvią vidaus rinką, prisidedančią prie ES pramonės konkurencingumo ir tvaraus Europos ekonomikos vystymosi, grindžiamo konkurencingos socialinės rinkos vertybėmis.

Nuo pat pradžių ES buvo taikomos Sutarties taisyklės¹, kurios suteikė Komisijai įgaliojimus apsaugoti sąžiningą, neiškraipytą konkurenciją vidaus rinkoje. ES konkurencijos taisyklėse nustatyta gerai apibrėžta teisinė sistema, kuria reglamentuojama įmonių veikla vidaus rinkoje ir sudaromos galimybės bet kurio dydžio įmonėms konkuruoti sąžiningai. Ši teisinė sistema per pastaruosius šešis dešimtmečius keitėsi, tačiau yra tvirtai grindžiama teisinės valstybės principu, kurio laikymąsi atidžiai prižiūri Europos teismai. Kasdienėje vykdymo užtikrinimo veikloje Komisija griežtai taiko nediskriminavimo, procedūrinio teisingumo, skaidrumo, nuspėjamumo, teisės būti išklausytam ir konfidencialumo apsaugos principus. Dėl ES sistemos nuspėjamumo ir patikimumo Komisija tapo viena pirmaujančių ir įtakingiausių konkurencijos institucijų pasaulyje.

Siekdama sustiprinti savo vykdymo užtikrinimo veiksmų poveikį, Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybių narių nacionalinėmis konkurencijos institucijomis ir nacionaliniais teismais bei aktyviai bendradarbiauja su viso pasaulio konkurencijos tarnybomis tiek dvišaliu lygmeniu, tiek keliuose tarptautiniuose forumuose, pavyzdžiui, EBPO, Tarptautiniame konkurencijos tinkle ir UNCTAD, siekdama visame pasaulyje sudaryti vienodas sąlygas ir užtikrinti teisinės valstybės principo laikymąsi.

2018 m. birželio 7 d. Komisija, įgyvendindama 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP), priėmė pasiūlymą dėl Bendrosios rinkos programos². Jame numatyta naujoji Konkurencijos programa, kuriai programos įgyvendinimo laikotarpiu numatytas orientacinis 140 mln. EUR biudžetas. Kai Konkurencijos programą priims teisės aktų leidėjai, ji padės Komisijai spręsti naujus ES konkurencijos politikos uždavinius, susijusius su didžiųjų duomenų naudojimu, algoritmais ir tolesniais sparčiais vis labiau skaitmeninės aplinkos pokyčiais, taip pat stiprinti valstybių narių valdžios institucijų ir Komisijos bendradarbiavimo tinklus, skirtus sąžiningai konkurencijai bendrojoje rinkoje remti.

¹ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsnio 1 dalies b punktas. Pagrindinės konkurencijos taisyklės įtvirtintos Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) Trečiosios dalies VII antraštinės dalies 1 skyriaus 101–109 straipsniuose ir ES susijungimų reglamente (Reglamentas (EB) Nr. 139/2004).

² Žr. Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendrosios rinkos, įmonių, įskaitant mažas ir vidutinio dydžio įmones, konkurencingumo ir Europos statistikos programos, kuriuo panaikinami Reglamentai (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014, (ES) Nr. 258/2014, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 2017/826, COM/2018/441 final – 2018/0231 (COD): https://ec.europa.eu/commission/publications/single-market-programme-legal-texts-and-factsheets_lt, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4049_lt.htm.

2018 m. Komisijos veiksmai konkurencijos politikos srityje toliau buvo nukreipti į ES piliečiams ir ES įmonėms svarbias, pavyzdžiui, telekomunikacijų ir skaitmeninių, finansinių paslaugų, energetikos ir aplinkos, žemės ūkio ir maisto, transporto ir gamybos sektorius. Ši ataskaita yra neišsami veiklos, kurios Komisija 2018 m. ėmėsi konkurencijos politikos srityje, ataskaita. Daugiau ir išsamesnės informacijos galima rasti pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente ir Konkurencijos generalinio direktorato interneto svetainėje³.

2. Veiksmingesnis konkurencijos teisės aktų vykdymo užtikrinimas

Komisija nuolat siekia supaprastinti procedūras konkurencijos bylose ir įvertinti savo ankstesnių sprendimų ekonominį poveikį, kad galėtų toliau gerinti vykdymo užtikrinimo veiksmų pagal ES konkurencijos taisykles savalaikiškumą, efektyvumą ir veiksmingumą.

2018 m. gruodžio mėn. Komisija paskelbė atnaujintas gaires įmonėms dėl verslo paslapčių ir kitos konfidencialios informacijos⁴ vykdant antimonopolines procedūras, taip pat darbo su konfidencialumo reikalavimus atitinkančiais asmenimis gaires ir šablonus⁵, skirtus susipažinti su bylomis. Įmonių galimybė susipažinti su Komisijos bylos informacija yra esminis procedūrinis žingsnis antimonopolinėse bylose. Šie du nauji gairių dokumentai yra dalis Komisijos tęstinio darbo siekiant didinti konkurencijos procedūrų savalaikiškumą ir veiksmingumą, kartu užtikrinant tinkamą procesą ir įmonių teises į gynybą. Jie papildė ankstesnes Komisijos gaires dėl geriausios duomenų saugyklų patirties⁶, gaires dėl konfidencialumo prašymų rengiant viešąsias jos sprendimų versijas⁷, taip pat rekomendacijas dėl elektroninio dokumentų pateikimo⁸.

Pradėjus veikti veiksmingai sistemai, kurią taikant įmonėms atlyginama už bendradarbiavimą tiriant kartelius, ir pirmą kartą ją pritaikius ne kartelių byloje 2016 m.⁹, 2018 m., Komisija ištyrė keletą ne kartelių antimonopolinių bylų, kuriose bendradarbiavo su įmonėmis, dėl kurių atliekamas tyrimas¹⁰. Toks bendradarbiavimas leidžia Komisijai didinti jos sprendimų aktualumą ir poveikį, nes tyrimai vyksta sparčiau, o įmonės gali gauti naudos dėl gerokai sumažintų baudų, priklausomai nuo jų bendradarbiavimo pobūdžio ir laiko. 2018 m. gruodžio mėn. Komisija paskelbė neoficialias gaires, kaip įmonės gali bendradarbiauti vykdant antimonopolinius tyrimus mainais už mažesnes baudas¹¹.

³ Žr. http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

⁴ Žr. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/business_secrets_en.pdf.

⁵ Konfidencialumo reikalavimus atitinkantis asmenys yra derybose sutarta informacijos atskleidimo tvarka, pagal kurią ribotam asmenų ratui suteikiama galimybė susipažinti su konfidencialia Komisijos bylos medžiaga. Žr. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/conf_rings.pdf.

⁶ Žr. http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf.

⁷ http://ec.europa.eu/competition/antitrust/guidance_on_preparation_of_public_versions_antitrust_04062015.pdf.

⁸ Žr. http://ec.europa.eu/competition/contacts/electronic_documents_en.pdf.

⁹ Byla AT.39759 *Įmonės ARA trukdymas pateikti į rinką*, 2016 m. rugsėjo 20 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_39759.

¹⁰ 2018 m. liepos 24 d. Komisijos sprendimai bylose: AT.40181 *Philips*, AT.40182 *Pioneer*, AT.40465 *Asus* ir AT.40469 *Denon & Marantz*; ir 2018 m. gruodžio 17 d. Komisijos sprendimas byloje AT.40428 *Guess*. Išsamesnės informacijos pateikta šios ataskaitos 3 skyriuje.

¹¹ Tokį bendradarbiavimą numatanti informacijos suvestinė buvo paskelbta priėmus draudžiamąjį sprendimą byloje AT.40428 – *Guess*, žr. http://ec.europa.eu/competition/publications/data/factsheet_guess.pdf.

Europos Parlamentas ir Taryba priima Komisijos pasiūlymą, kuriuo siekiama didinti valstybių narių konkurencijos institucijų veiksmingumą

2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė vadinamąją EKT+ direktyvą¹², kuria valstybių narių konkurencijos institucijoms suteikė galių veiksmingiau užtikrinti ES antimonopolinių taisyklių laikymąsi. Direktyva buvo grindžiama 2017 m. kovo mėn. Komisijos pasiūlymu¹³, parengtu po viešųjų konsultacijų, vykusių nuo 2015 m. lapkričio mėn. iki 2016 m. vasario mėn.

EKT+ direktyva užtikrins, kad taikant tas pačias teisinės nuostatas – ES antimonopolines taisykles – nacionalinės konkurencijos institucijos turės veiksmingas vykdymo užtikrinimo priemones ir išteklius, reikalingus įmonėms, pažeidžiančioms ES konkurencijos taisykles, nustatyti ir bausti. Ji taip pat užtikrins, kad jos galės priimti sprendimus visiškai savarankiškai, remdamosi faktais ir teise. Naujosiomis taisyklėmis prisidedama prie tikros bendrosios rinkos tikslo ir skatinamas bendras tikslas – konkurencingos rinkos, darbo vietų kūrimas ir ekonomikos augimas.

EKT+ direktyva į nacionalinę teisę turi būti perkelta iki 2021 m. vasario 4 d. Komisija stebės perkėlimą į nacionalinę teisę ir padės valstybėms narėms perkelti direktyvą į nacionalinę teisę per dviejų metų įgyvendinimo laikotarpį, pradedant nuo direktyvos paskelbimo Oficialiajame leidinyje.

Valstybės pagalbos taisyklių modernizavimo nauda

Nuo 2012 m. gegužės mėn. Komisija įgyvendina didelį reformų rinkinį – valstybės pagalbos modernizavimą. Šis nuoseklus reformų rinkinys leidžia valstybėms narėms įgyvendinti valstybės pagalbos priemones, kuriomis sparčiai skatinamos investicijos, ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas. Įgyvendinant šį rinkinį, 2014 m. pradėtos taikyti naujos taisyklės – visų pirma vadinamasis Bendrasis bendrosios išimties reglamentas (BBIR)¹⁴ – jis buvo dar kartą iš dalies pakeistas 2017 m. Šiomis taisyklėmis buvo sumažinta administracinė našta dėl mažiau konkurenciją iškraipančių pagalbos priemonių, nes apie jas valstybėms narėms nebeprivaloma pranešti Komisijai. Tuo pat metu priemonės, kurios gali rimtai pakenkti konkurencijai arba suskaidyti bendrąją rinką, ir toliau yra kruopščiai tikrinamos. Rengdama 2021–2027 m. daugiamečę finansinę programą, Komisija pasiūlė supaprastinti bendras investicijas, kurias sudaro tiek ES finansavimas, tiek valstybių narių investicijos, dar labiau išplėsdama ES valstybės pagalbos įgaliojimų suteikimo reglamento, kuris yra teisinis pagrindas priimti Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą (BBIR), aprėptį.

2018 m. Valstybės pagalbos rezultatų suvestinėje¹⁵ patvirtinta Valstybės pagalbos modernizavimo rinkinio nauda. Nuo 2015 m. BBIR taikomas daugiau kaip 96 proc. naujų įgyvendintų pagalbos priemonių, todėl valstybės narės gali greičiau įgyvendinti priemones, o valstybės pagalbos kontrolė vykdoma labiau siekiant „svarbiems klausimams skirti daug dėmesio, o nesvarbiems – mažai“. Didėjanti išlaidų, kurioms taikomas BBIR, dalis taip pat

¹² 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas, OL L 11, 2019 1 14, p. 3–33.

¹³ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria siekiama valstybių narių konkurencijos institucijoms suteikti įgaliojimus, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrinimo institucijos ir užtikrintų tinkamą vidaus rinkos veikimą, paskelbtas <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017SC0114>.

¹⁴ Žr. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

¹⁵ Žr. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

rodo, kad valstybės pagalbos priemonės, kurias užregistravo Komisija, valstybės narės vidutiniškai įgyvendino daug greičiau nei anksčiau: palyginti su 2013 m., vidutinis valstybės pagalbos priemonių įgyvendinimo laikas sutrumpėjo 15 proc.¹⁶

Visuotinės ekonominės svarbos paslaugų (VESP) srityje daugiau kaip 90 proc. pagalbos priemonių taip pat taikoma bendroji išimtis pagal VESP sprendimą; tai matyti iš valstybių narių pateiktų metinių VESP ataskaitų.

Kuo didesnis skaidrumas, susijęs su valstybės pagalbos naudojimu, tuo labiau tikėtina, kad vykdymo užtikrinimas bus veiksmingesnis. Šiuo tikslu Komisijos tarnybos užtikrina, kad būtų lengviau laikytis valstybės pagalbos modernizavimo rinkinio skaidrumo nuostatų, – bendradarbiaudamos su valstybėmis narėmis jos parengė skaidraus skyrimo modulį¹⁷, t. y. IT priemonę duomenims apie skirtą valstybės pagalbą, sudarančią daugiau nei 500 000 EUR, teikti ir skelbti. 2018 m. pabaigoje prie skaidraus skyrimo modulio buvo prisijungusios 25 valstybės narės. 25 valstybės narės ir Islandija paskelbė apie pagalbos skyrimą daugiau nei 43 000 kartų.

2018 m. Komisija, vadovaudamasi Komisijos geresnio reglamentavimo gairėmis, pradėjo vertinti valstybės pagalbos taisykles, priimtas įgyvendinant valstybės pagalbos modernizavimo rinkinį, taip pat valstybės pagalbos geležinkelio įmonėms gaires ir trumpalaikio eksporto kredito draudimo gaires. Vertinimas atliekamas tinkamumo patikros¹⁸ forma, siekiant patikrinti, ar taisyklės iš tikrųjų veikė taip, kaip numatyta, ir ar jos buvo tikslingos. Jis suteiks pagrindą Komisijai ateityje priimant sprendimą, ar reikia pratęsti taisyklių galiojimą, ar jas atnaujinti.

Tęsiama kova su karteliais

Komisija neseniai sukūrė anoniminio pranešimo apie pažeidimus priemonę¹⁹, kuria sudaromos lengvesnės sąlygos asmenims, turintiems neskelbiamos informacijos apie sudarytą kartelį ar kitus antimonopolinius pažeidimus, informuoti Komisiją per dvikryptę šifruotų pranešimų sistemą apie antikonkurencinį elgesį, tačiau išsaugant anonimiškumą.

2018 m. Komisijai toliau griežtai taikant antimonopolines taisykles įsitvirtinusiems karteliams, pasitvirtino susitarimo procedūros veiksmingumas, nes 2018 m. tokie sprendimai sudarė 75 proc. visų priimtų sprendimų. Susitarimo procedūra padeda greičiau išaiškinti slapčius kartelius ir atlaisvinti vertingus išteklius kitiems tyrimams. Taikant susitarimo procedūrą, kartelyje dalyvavusios įmonės pripažįsta dalyvavusios vykdant pažeidimą ir savo atsakomybę už tai. Susitarimo procedūra leidžia Komisijai taikyti supaprastintą procedūrą ir sumažinti tyrimo trukmę bei išlaidas, o įmonės gauna naudos dėl greičiau priimamų sprendimų, o jų baudos sumažinamos 10 proc.

¹⁶ Daugiau išsamesnės informacijos pateikta prie šios ataskaitos pridėdama Komisijos tarnybų darbinio dokumento I dalyje.

¹⁷ Žr. <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/chooseLanguage>.

¹⁸ Dabartinė tinkamumo patikra apims: Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą (BBIR); *De minimis* reglamentą; Regioninės pagalbos gaires; Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų sistemą; Komunikatą dėl valstybės pagalbos, skirtos bendriems Europos interesams svarbiems projektams; Rizikos finansų gaires, Valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gaires; Pagalbos energetikai ir aplinkos apsaugai gaires; Valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti gaires; Valstybės pagalbos geležinkelio įmonėms gaires, taip pat Komunikatą dėl trumpalaikio eksporto kredito draudimo (du pastarieji dokumentai nebuvo įtraukti į 2012 m. valstybės pagalbos modernizavimo priemonių rinkinį). Žr. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6623981_lt.

¹⁹ Žr. <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>.

2018 m. vasario 21 d. Komisija skyrė iš viso 546 mln. EUR baudų už dalyvavimą karteliuose trijose skirtingose bylose, susijusiose su automobilių vežėjais jūra ir automobilių dalių tiekimu²⁰.

Komisijos sprendimai dėl automobilių vežėjų jūra ir automobilių tiekėjų. Kova su įsitvirtinusiais karteliais turi įtakos Europos vartotojams ir pramonės šakoms

Trimis atskirais sprendimais Komisija skyrė 395 mln. EUR baudą automobilių vežėjams jūra, 76 mln. EUR baudą uždegimo žvakių tiekėjams ir 75 mln. EUR baudą stabdžių sistemų tiekėjams už ES antimonopolinių taisyklių pažeidimus. Visos įmonės prisipažino dalyvavusios karteliuose ir sutarė baigti bylą susitarimu. Visos bylos buvo pradėtos pateikus paraiškas pagal Pranešimą dėl atleidimo nuo baudų. Šiuose karteliuose dalyvavę pareiškėjai, kurių prašymai neskirti baudos buvo patenkinti, išvengė baudų, nes Komisiją informavo apie kartelių egzistavimą.

Beveik šešerius metus – nuo 2006 m. spalio mėn. iki 2012 m. rugsėjo mėn. – penki vežėjai (Čilės vežėjas jūra CSAV, Japonijos vežėjai „K Line“, MOL ir NYK bei Norvegijos ir Švedijos vežėjas WWL-EUKOR) buvo sudarę kartelį naujų automobilių, sunkvežimių ir kitų didelių transporto priemonių vežimo jūra įvairiais maršrutais tarp Europos ir kitų žemynų rinkoje. Vežėjai susitarė išlaikyti esamą padėtį rinkoje ir nesikišti į vienas kito tradicinę veiklą tam tikrais maršrutais arba su tam tikrais klientais, nurodydami dirbtinai dideles kainas arba apskritai nesiūlydami kainų transporto priemonių gamintojų skelbiamuose konkursuose. Kartelis turėjo poveikį automobilių importuotojams, transporto priemonių gamintojams (kaip eksportuotojams) ir galutiniams klientams Europos ekonominėje erdvėje (EEE). Vykdydama tyrimą, Komisija bendradarbiavo su keliomis konkurencijos institucijomis iš viso pasaulio, įskaitant Australijos, Kanados, Japonijos ir JAV konkurencijos institucijas. Įmonė MOL nurodė, kad buvo sukurtas kartelis, todėl buvo visiškai atleista nuo baudos, kuri būtų sudariusi maždaug 203 mln. EUR.

Automobilių pramonės sektoriuje Komisija sankcijas taikė dar dviejose bylose dėl kartelių. Viena byla buvo susijusi su uždegimo žvakėmis (automobilių elektriniais įtaisais), dėl kurių tiekėjai „Bosch“ (Vokietija) ir NGK (Japonija) buvo sudarę slaptus susitarimus su įmone „Denso“ (Japonija). Kartelis veikė nuo 2000 m. iki 2011 m. ir juo buvo siekiama išvengti konkurencijos paisant vienas kito tradicinių klientų dalies ir išlaikant esamą padėtį EEE uždegimo žvakių sektoriuje. Kadangi įmonė „Denso“ atskleidė informaciją apie veikiantį kartelį, ji buvo visiškai atleista nuo baudos, kuri būtų sudariusi maždaug 1 mln. EUR. Kitas Komisijos sprendimas buvo susijęs su dviem pažeidimais stabdžių sistemų srityje. Pirmasis kartelis buvo sudarytas dėl hidraulinių stabdžių sistemų tiekimo ir jame dalyvavo įmonės TRW (JAV; dabar – ZF TRW, Vokietija), „Bosch“ (Vokietija) ir „Continental“ (Vokietija). Kartelis veikė nuo 2007 m. vasario mėn. iki 2011 m. kovo mėn. Antrasis pažeidimas truko nuo 2010 m. rugsėjo mėn. iki 2011 m. liepos mėn., buvo susijęs su elektroninių stabdžių sistemų tiekimu ir jame dalyvavo įmonės „Bosch“ ir „Continental“. Abiem atvejais automobilių dalių tiekėjai siekė derinti veiksmus rinkoje keisdami neskaidrią informaciją, įskaitant duomenis apie kainų nustatymo elementus. Įmonės TRW ir „Continental“ atskleidė informaciją apie kartelius ir buvo visiškai atleistos nuo baudų, kurios atitinkamai būtų sudariusios maždaug 54 mln. EUR ir maždaug 22 mln. EUR.

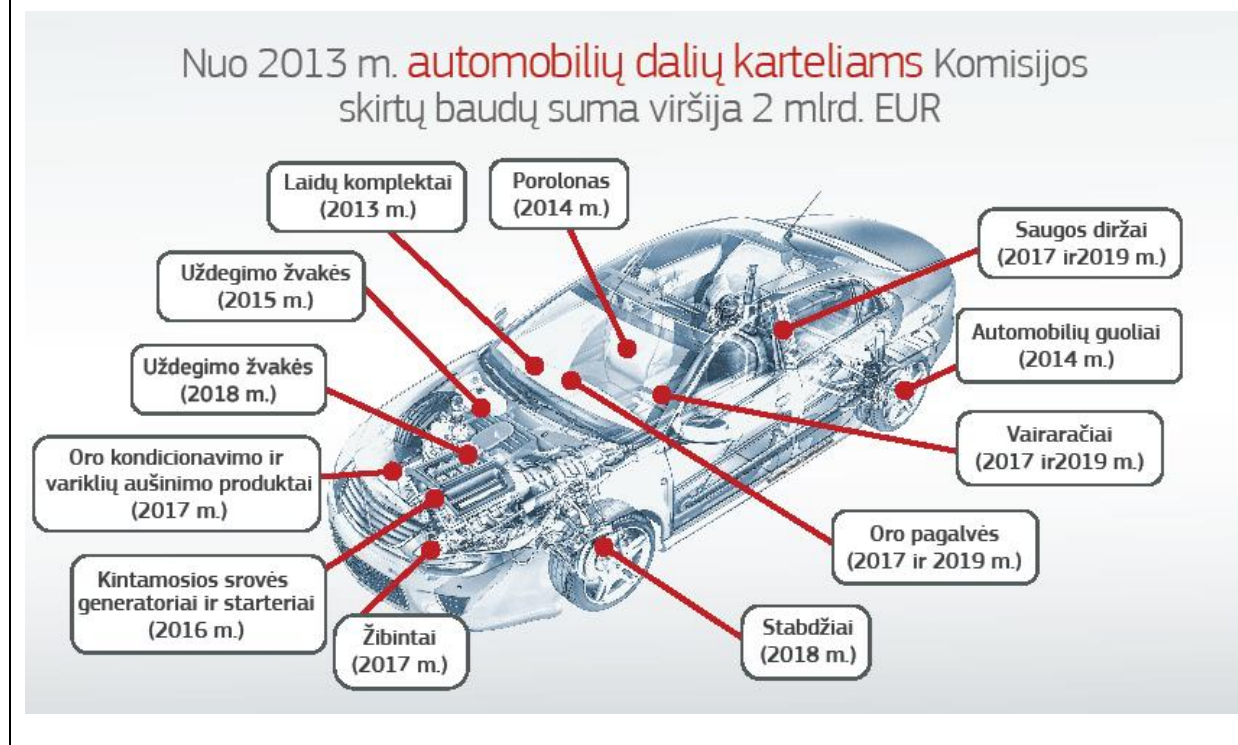
Sprendimai dėl kartelių, susijusių su uždegimo žvakėmis ir stabdžių sistemomis, yra kelių svarbių automobilių dalių sektoriaus kartelių tyrimų dalis. Komisija jau buvo skyrusi baudas automobilių guolių²¹, automobilių elektros laidų komplektų²², porolono, naudojamo (be kita ko) automobilių

²⁰ 2018 m. vasario 21 d. Komisijos sprendimai: bylos AT.40009 *Automobilių vežėjai jūra*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40009; AT.40113 *Uždegimo žvakės*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40113; ir AT.39920 *Stabdžių sistemos*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39920.

²¹ Byla AT.39922 *Automobilių guoliai*, 2014 m. kovo 19 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39922.

²² Byla AT.39748 *Automobilių elektros laidų komplektai*, 2013 m. liepos 10 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39748.

sėdynėse²³, automobilių ir sunkvežimių autonominių šildytuvų²⁴, kintamosios srovės generatorių ir starterių²⁵, šiluminių sistemų²⁶, apšvietimo sistemų²⁷ ir transporto priemonėje esančių asmenų apsaugos sistemų²⁸ tiekėjams.

Be to, 2018 m. rugsėjo 18 d. Komisija pradėjo išsamų tyrimą dėl galimo automobilių gamintojų slapto susitarimo dėl lengvųjų automobilių išmetamųjų teršalų valymo sistemų technologinės plėtros. 2017 m. spalio mėn. Komisija pradiniam šios bylos tyrimo etape atliko patikrinimus Vokietijoje esančiose įmonių BMW, „Daimler“, „Volkswagen“ ir „Audi“ patalpose. Komisija tiria, ar šios įmonės susitarė nekonkuruoti tarpusavyje kuriant ir diegiant EEE parduodamų automobilių išmetamųjų teršalų kontrolės sistemas. Atitinkamos išmetamųjų teršalų kontrolės sistemos yra selektyviosios katalizinės redukcijos (SKR) sistemos, mažinančios lengvųjų automobilių, turinčių dyzelinius variklius, išmetamus azoto oksido (NOx) kiekius, ir „Otto“ kietųjų dalelių filtrai, kurie mažina keleivinių automobilių, turinčių benzininius variklius, išmetamų kietųjų dalelių kiekius. Oficiali tyrimo procedūra pradžia nereiškia, kad jau žinomas tyrimo rezultatas.

2018 m. kovo 21 d. Komisija priėmė sprendimą²⁹ dėl kartelio kondensatorių sektoriuje. Kondensatoriai yra elektriniai komponentai, kurie saugo energiją ir montuojami įvairiausiuose

²³ Byla AT.39801 *Porolonas*, 2014 m. sausio 29 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39801.

²⁴ Byla AT.40055 *Autonominiai šildytuvai*, 2015 m. birželio 17 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40055.

²⁵ Byla AT.40028 *Kintamosios srovės generatoriai ir starteriai*, 2016 m. sausio 27 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40028.

²⁶ Byla AT.39960 *Šiluminės sistemos*, 2017 m. kovo 8 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39960.

²⁷ Byla AT.40013 *Apšvietimo sistemos*, 2017 m. birželio 21 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40013.

²⁸ Byla AT.39881 *Transporto priemonėje esančių asmenų apsaugos sistemos*, 2017 m. lapkričio 22 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39881.

vartotojų naudojamuose elektroniniuose prietaisuose. Aštuoniems gamintojams už dalyvavimą kartelyje nuo 1998 m. iki 2012 m. buvo skirta iš viso 254 mln. EUR baudų.

Komisija skiria sankcijas už ankstyvą susijungimo įgyvendinimą

ES susijungimo taisyklėse reikalaujama, kad įmonės praneštų Komisijai apie planuojamus ES masto susijungimus, kad galėtų juos patikrinti (reikalavimas pranešti), ir jų neįgyvendintų, kol negaus Komisijos leidimo (neveikimo pareiga). Neveikimo pareiga apsaugo nuo galimo nepataisomo neigiamo poveikio, kurį sandoriai gali turėti bendrojoje rinkoje, kol bus gauti Komisijos tyrimo rezultatai.

2018 m. balandžio 24 d. Komisija įmonei „Altice“³⁰, kurios pagrindinė būstinė yra Nyderlanduose, skyrė 124,5 mln. EUR baudą už Portugalijos telekomunikacijų operatoriaus „PT Portugal“ įsigijimą apie tai nepranešus Komisijai ir negavus jos leidimo (vadinamasis ankstyvas įgyvendinimas). Bauda turėtų atgrasyti kitas įmones nuo taisyklių pažeidimo. Kai susijungimas įgyvendinamas nepateikus pranešimo arba negavus leidimo, tai pažeidžia ES susijungimų kontrolės sistemos, kuri apsaugo Europos vartotojus nuo susijungimo, dėl kurio padidėtų kainos arba sumažėtų pasirinkimas, veiksmingumą.

3. Naujų skaitmeninės ekonomikos problemų sprendimas

Per pastaruosius šešis Europos konkurencijos politikos dešimtmečius rinkos labai pasikeitė. Visų pirma ekonomikos skaitmeninimas iš esmės pakeitė vartotojų elgesį ir rinkų veikimą.

Didėjant algoritmų svarbai ypač daug problemų kelia duomenys. Algoritmams reikia duomenų, kad galėtų mokytis – kuo didesnis duomenų kiekis, tuo pažangesni algoritmai. Kitas įdomus dalykas yra didėjanti skaitmeninių platformų, kurioms tenka dvejopas vaidmuo užtikrinant platinimo kanalą kitiems ir parduodant savo produktus, rinkos galia. Kad galėtų kuo labiau pasinaudoti skaitmeninių technologijų potencialu ir galimybėmis, Europai reikia iš tikrųjų sujungtos bendrosios skaitmeninės rinkos. Konkurencijos politika yra neatskiriama gerai veikiančios skaitmeninės bendrosios rinkos kūrimo dalis.

Skaitmeniniame amžiuje taip pat atsirado visiškai naujų rinkos dalyvių, kai kurie iš jų labai sparčiai augo ir tapo pagrindiniais technologijų tiekėjais. Nors šių sėkmingai veikiančių įmonių, kurios dominuoja daugelyje neseniai atsiradusių ir besiformuojančių skaitmeninių rinkų, inovacijos palengvino piliečių ir įmonių gyvenimą, ir toliau labai svarbu, kad jos negalėtų pasinaudoti savo įtaka kenkdamos konkurentams. Siekiant užtikrinti, kad Europos rinkos tarnautų žmonėms, o ne atvirkščiai, jau yra reglamentas dėl duomenų apsaugos taisyklių³¹, o Taryba ir Parlamentas nagrinėja reglamentą, kuriuo skatinami interneto platformų skaidrumo įsipareigojimai³².

2018 m. Komisija pradėjo svarstymus, kaip konkurencijos politika gali geriausiai pasitarnauti Europos vartotojams sparčiai kintančiame pasaulyje. Šiuo tikslu Komisija paskyrė profesorius

²⁹ Byla AT.40136 – *Kondensatoriai*, 2018 m. kovo 21 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

³⁰ Byla M.7993 *Altice / Portugal* (14 straipsnio 2 dalis), 2018 m. balandžio 24 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7993.

³¹ Žr. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), OL L 119, 2016 5 4, p. 1–88.

³² Žr. Komisijos pasiūlymą dėl Reglamento dėl verslo klientams teikiamų internetinio tarpininkavimo paslaugų sąžiningumo ir skaidrumo didinimo <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/regulation-promoting-fairness-and-transparency-business-users-online-intermediation-services>.

Heikę Schweitzerį, Jacques'ą Crémer ir docentą Yves-Alexandre'ą de Montjoye specialiaisiais patarėjais būsimų skaitmeninio uždavinių konkurencijos politikos srityje klausimais³³. Specialiųjų patarėjų ataskaita „Skaitmeninio amžiaus konkurencijos politika“ paskelbta 2019 m. balandžio 4 d.³⁴. Šioje ataskaitoje specialieji patarėjai i) įvardija, ką jie laiko pagrindiniais skaitmeninių rinkų ypatumais; ii) pateikia savo nuomonę apie ES konkurencijos teisės tikslus skaitmeniniame amžiuje ir iii) aptaria konkurencijos taisyklių taikymą skaitmeninėms platformoms ir duomenims, taip pat susijungimo kontrolės vaidmenį išsaugant konkurenciją ir inovacijas. Ataskaita siekiama prisidėti prie Komisijos tęsiamų svarstymų apie tai, kaip konkurencijos politika gali geriausiai pasitarnauti Europos vartotojams sparčiai kintančiame pasaulyje.

Antimonopolinių teisės aktų vykdymo užtikrinimas siekiant apsaugoti inovacijas skaitmeninėse rinkose

2018 m. liepos 18 d. Komisija priėmė sprendimą³⁵, kuriuo nustatė, kad „Google“ piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi ir skyrė įmonei 4,34 mlrd. EUR baudą už konkurenciją varžančius apribojimus, kuriuos įmonė nuo 2011 m. taikė mobiliųjų įrenginių gamintojams ir tinklo operatoriams siekdama įtvirtinti savo dominuojančią padėtį bendroje interneto paieškos rinkoje.

Byla „Google Android“. Atkurta veiksmingos konkurencijos nauda Europos vartotojams judriojo ryšio srityje

„Google“ paieškos sistema yra jos svarbiausias produktas, nes per metus įmonės reklamos pajamos viršija 95 mlrd. JAV dolerių, visų pirma dėl aktyvesnio mobiliųjų įrenginių naudojimo. Šiandien judriojo ryšio internetas sudaro daugiau nei pusę pasaulinio interneto srauto. Be to, apie 80 proc. išmaniųjų mobiliųjų įrenginių Europoje ir pasaulyje veikia naudodami „Android“ sistemą, o tai sudaro iš viso daugiau nei 2,2 mlrd. įrenginių.

Komisijos sprendimas priimtas dėl trijų rūšių apribojimų, kuriuos „Google“ taikė mobiliųjų įrenginių gamintojams ir tinklo operatoriams, siekdama užtikrinti, kad srautas būtų nukreipiamas į „Google Search“ paieškos sistemą:

- pirma, „Google“ reikalavo, kad gamintojai iš anksto įdiegtų „Google“ paieškos ir naršyklės programėles įrenginiuose, kuriuose veikė „Android“ mobiliųjų įrenginių operacinė sistema. Gamintojai turėjo laikytis šio reikalavimo, jeigu norėjo pardavinėti įrenginius, kuriuose įdiegta „Google“ programėlių parduotuvė;
- antra, „Google“ mokėjo gamintojams ir tinklo operatoriams, kad šie užtikrintų, jog tokiuose įrenginiuose būtų iš anksto įdiegta tik „Google“ paieškos programėlė;
- trečia, „Google“ trukdė kurti konkuruojančias mobiliųjų įrenginių operacines sistemas. Jos galėjo tapti platforma, į kurią būtų nukreipiamas konkuruojančių paieškos sistemų srautas.

³³ Žr. <https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/vestager/announcements/commission-appoints-professors-heike-schweitzer-jacques-cremer-and-assistant-professor-yves-de-montjoye> ir <http://ec.europa.eu/competition/scp19/>.

³⁴ Žr. <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

³⁵ Byla AT.40099 *Google Android*, 2018 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

Bendrovės „Google“ nustatyti su „Android“ susiję apribojimai neteisėtai padeda jai išlaikyti dominuojančią poziciją interneto paieškos rinkoje

Komisijos sprendime buvo padaryta išvada, kad šios trys piktnaudžiavimo rūšys yra bendros „Google“ strategijos, kuria siekiama įtvirtinti jos dominavimą bendros interneto paieškos srityje, dalis stipriai augant judriojo ryšio interneto svarbai.

Nors dominuojanti padėtis rinkoje nėra neteisėta pagal ES antimonopolines taisykles, dominuojančioms įmonėms tenka ypatinga atsakomybė nepiktnaudžiauti savo dominuojančia padėtimi rinkoje ir neriboti konkurencijos rinkoje, kur jos dominuoja, arba atskirose, bet susijusiose rinkose. „Google“ iš kitų įmonių atėmė galimybę konkuruoti savo pranašumais ir diegti naujoves, todėl taip pažeidė ES antimonopolines taisykles. Svarbiausia, kad Europos vartotojai prarado veiksmingos konkurencijos pranašumus svarbioje judriojo ryšio srityje.

Komisijos sprendime buvo reikalaujama, kad „Google“ per 90 dienų nuo sprendimo priėmimo veiksmingai nutrauktų neteisėtą elgesį. Komisijos sprendime reikalaujama, kad „Google“ bent jau nutrauktų trijų pirmiau aprašytų rūšių apribojimų taikymą ir vėl nepradėtų jų taikyti. Sprendime taip pat reikalaujama, kad „Google“ nesiimtų jokių priemonių, turinčių tokį patį ar lygiavertį tikslą arba poveikį kaip tokie veiksmai. Komisija labai atidžiai stebės, kaip vykdomas sprendimas. Sprendimas netrukdo „Google“ įdiegti pagrįstą, teisingą ir objektyvią sistemą, kuri užtikrintų teisingą „Android“ įrenginių veikimą naudojant „Google“ patentuotas programėles ir paslaugas, tačiau nedarant įtakos įrenginių gamintojų laisvei gaminti „Android“ atmainomis pagrįstus įrenginius.

2018 m. Komisija toliau tyrė apribojimus, kuriais įmonė sumažino tam tikrų trečiųjų šalių interneto svetainių galimybę rodyti „Google“ konkurentų („AdSense“) paieškos reklamas. 2019 m. kovo 20 d. Komisija už šiuos apribojimus „Google“ skyrė 1,49 mlrd. EUR baudą.³⁶

2018 m. sausio 24 d. Komisija skyrė 997 mln. EUR baudą įmonei „Qualcomm“³⁷ už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi LTE dažnių juostų lustų rinkinių rinkoje pažeidžiant

³⁶ Byla AT.40411 *Google Search (AdSense)*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411. Taip pat žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1770_lt.htm.

³⁷ Byla AT.40220 *Qualcomm (mokėjimai už išimtinumą)*, 2018 m. sausio 24 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40220.

ES antimonopolines taisyklės. Komisijos sprendime reikalaujama, kad „Qualcomm“ susilaikytų nuo bet kokių veiksmų, kurie ateityje turėtų tokį patį ar lygiavertį tikslą ar poveikį. LTE dažnių juostų lustų rinkinių rinkai, kurios didžiausia pasaulyje tiekėja yra įmonė „Qualcomm“, būdingos didelės patekimo į rinką kliūtys. 2011–2016 m. „Qualcomm“ įmonei „Apple“ sumokėjo didelės sumas su sąlyga, kad ši „iPhone“ ir „iPad“ įrenginiuose naudotų tik „Qualcomm“ lustų rinkinius. Mokėjimais už išimtinumą iš konkurentų buvo atimta galimybė konkuruoti savo pranašumais, o Europos vartotojai prarado tikro pasirinkimo ir inovacijų galimybę.

Veiksminga kartelių kontrolė apsaugo konkurencingas skaitmeninių įrenginių žaliavų kainas

2018 m. kovo 21 d. Komisija skyrė 254 mln. EUR baudų aštuoniems kondensatorių gamintojams („Elna“, „Hitachi Chemical“, „Holy Stone“, „Matsuo“, „NEC Tokin“, „Nichicon“, „Nippon Chemi-Con“ ir „Rubycon“)³⁸ už dalyvavimą 14 metų veikusiame elektrolitinių kondensatorių tiekimo kartelyje. Kondensatoriai yra elektriniai komponentai, kurie elektrostatiškai kaupia energiją elektros lauke ir yra naudojami įvairiausiuose elektriniuose ir elektroniniuose gaminiuose.

Kartelio narių susitikimai ir bendravimas daugiausia vyko Japonijoje, tačiau kartelio veiksmai buvo vykdomi pasauliniu mastu, įskaitant EEE. Įmonės reguliariai susitikdavo ir keitėsi neskelbtina komercine informacija apie būsimas kainas bei būsimus pasiūlos ir paklausos poreikius. Taip buvo siekiama derinti būsimą elgesį ir išvengti kainų konkurencijos. Įmonė „Sanyo Electric Co., Ltd.“ ir jos patronuojančioji bendrovė „Panasonic Corporation“ buvo visiškai atleistos nuo baudų, nes Komisijai atskleidė informaciją apie veikiantį kartelį, kad išvengtų baudos.

Komisijos tyrimas buvo pasauliniu mastu atliekamo tyrimo dalis. Brazilijos, Japonijos, Singapūro ir Taivano konkurencijos institucijos jau buvo skyrusios baudas kondensatorių kartelio dalyviams iki Komisijai priimant sprendimą. 2018 m. spalio mėn. įmonė „Nippon Chemi-Con“ tapo aštunta įmone, kuriai bauda buvo skirta Jungtinėse Amerikos Valstijose. Pietų Korėjos konkurencijos institucija pasekė pavyzdžiu ir 2018 m. gruodžio mėn. skyrė baudas devyniomis įmonėms.

ES antimonopolinės taisyklės apsaugo kainų konkurenciją ir geresnį vartotojų pasirinkimą elektroninės prekybos srityje

Elektroninė prekyba suteikia didelių galimybių vartotojams ir įmonėms. Europos vartotojams užtikrinamas platesnis prekių ir paslaugų pasirinkimas, taip pat galimybė pirkti užsienyje ir lyginti pardavėjų kainas visoje Europoje. Analogiškai įmonės gali prekiauti daugiau nei 500 milijonų žmonių bendrojoje rinkoje, kaip parduotuvės vitriną naudodamos vieną svetainę. Sparčiai augančios prekybos internetu rinkos vertė Europoje dabar kasmet siekia daugiau kaip 500 mlrd. EUR, o daugiau nei pusė europiečių perka internetu.

Komisijos e. prekybos sektoriaus tyrimas, kurio rezultatus Komisija paskelbė 2017 m. gegužės 10 d.³⁹ ir kuris buvo atliktas pagal Komisijos skaitmeninės bendrosios rinkos strategiją, parodė, kad su perpardavimu susiję kainų apribojimai yra labiausiai paplitę konkurencijos apribojimai e. prekybos rinkose. Todėl labai svarbu užtikrinti veiksmingą konkurencijos taisyklių laikymąsi šioje srityje. Iš tyrimo išvadų taip pat matyti, kad

³⁸ Byla AT.40136 – Kondensatoriai, 2018 m. kovo 21 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

³⁹ Žr. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_lt.pdf.

mažmeninės prekybos subjektai vis dažniau pasitelkia automatinę programinę įrangą kainoms stebėti ir nustatyti.

Kova su kainų nustatymu. Komisija skiria baudas keturiems buitinės elektronikos gamintojams už perpardavimo internetu kainų nustatymą

2018 m. liepos 24 d. Komisija priėmė atskirus sprendimus⁴⁰ ir skyrė iš viso 111 mln. EUR baudų įmonėms „Asus“ (Taivanas), „Denon & Marantz“, „Pioneer“ (Japonija) ir „Philips“ (Nyderlandai) už tai, kad jos riboja savo internetu prekiaujančių mažmeninės prekybos subjektų gebėjimą patiekti nustatyti populiarių buitinės elektronikos gaminių, pavyzdžiui, virtuvės prietaisų, nešiojamųjų kompiuterių ir kokybiškų garso atkūrimo sistemų, mažmenines kainas. Toks elgesys vadinamas perpardavimo kainų palaikymu. Keturios įmonės taip elgėsi 2011–2015 m. Kišimasis į kainų nustatymą apribojo veiksmingą mažmeninės prekybos subjektų kainų konkurenciją ir turėjo tiesioginį poveikį milijonams Europos vartotojų, kurie už virtuvės prietaisus, plaukų džiovintuvus, nešiojamuosius kompiuterius, ausines ir daugelį kitų internetinės mažmeninės prekybos subjektų parduodamų gaminių buvo priversti mokėti daugiau.

Keturi gamintojai ypač kišosi į internetinės mažmeninės prekybos subjektų, kurie jų produktus pardavinėjo už mažą kainą, kainų nustatymo praktiką. Jeigu tie mažmeninės prekybos subjektai nebūtų taikę gamintojų reikalaujamų kainų, jiems būtų buvę taikomos sankcijos, pavyzdžiui, blokuojamas prekių tiekimas. Daugelis įmonių naudoja kainų nustatymo algoritmus ir automatiškai prisitaiko prie konkurentų kainų. Taigi kainų nustatymo apribojimai, taikomi mažas kainas siūlantiesiems internetinės mažmeninės prekybos subjektams, turėjo didesnę poveikį bendroms šių buitinės elektronikos gaminių kainoms internete. Be to, naudodami sudėtingas stebėjimo priemones gamintojai galėjo veiksmingai stebėti perpardavimo kainų nustatymą platinimo tinkle ir greitai įsikišti sumažėjus kainoms.

Visos keturios įmonės bendradarbiavo su Komisija: pateikė atitinkamų įrodymų ir aiškiai pripažino faktus bei ES antimonopolinių taisyklių pažeidimus. Toks bendradarbiavimas paspartino Komisijos tyrimą ir padidino jos sprendimo poveikį bei svarbą. Be to, buvo sumažintos įmonėms skirtos baudos, priklausomai nuo jų bendradarbiavimo apimtys – nuo 40 proc. („Asus“, „Denon & Marantz“ ir „Philips“) iki 50 proc. („Pioneer“).

E. prekybos sektoriaus tyrimo galutinėje ataskaitoje Komisija taip pat nustatė, kad daugiau nei vieno iš dešimties apklaustų mažmeninės prekybos subjektų platinimo susitarimuose buvo nustatyta tarpvalstybinės prekybos apribojimų.

2018 m. gruodžio 17 d. Komisija skyrė beveik 40 mln. EUR baudą aprangos įmonei „Guess“ už konkurenciją ribojančius susitarimus, kuriais blokuojama tarpvalstybinė prekyba. „Guess“ platinimo susitarimais bandyta atimti galimybę ES vartotojams apsipirkti kitose valstybėse narėse, uždraudžiant mažmeninės prekybos subjektams reklamuotis ir parduoti užsienyje. Tai leido įmonei išlaikyti dirbtinai aukštas mažmenines kainas, ypač Vidurio ir Rytų Europos šalyse. Įmonė „Guess“ visapusiškai bendradarbiavo su Komisija: pripažino pažeidimą ir pateikė atitinkamų įrodymų, todėl jai skirta bauda buvo sumažinta 50 proc.⁴¹.

Sprendimas byloje „Guess“ grindžiamas sektoriaus tyrimo rezultatais. Komisija pradėjo tyrimą kaip atskirą procedūrą, nepriklausomai nuo sektoriaus tyrimo. Be to, sprendime

⁴⁰ 2018 m. liepos 24 d. Komisijos sprendimai: byloje (vertikalieji apribojimai) AT.40181 *Philips*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40181; AT.40182 *Pioneer*, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40182; AT.40465 *Asus*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40465; ir AT.40469 *Denon & Marantz*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40469.

⁴¹ 2018 m. gruodžio 17 d. Komisijos sprendimas antimonopolinėje byloje AT.40428 – *Guess*, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40428.

nagrinėjami prekybos apribojimai, kurie yra nesuderinami su bendrąja rinka, ir papildomos nepagrįsto geografinio blokavimo taisyklės, galiojančios nuo 2018 m. gruodžio 3 d.⁴².

ES valstybės pagalbos taisyklės, leidžiančios Europos vyriausybėms remti plačiajuosčio ryšio diegimą

Komisija yra nurodžiusi, kad jos skaitmeninės darbotvarkės tikslai ir gigabitinės visuomenės tikslai⁴³ yra vienas iš jos strateginių prioritetų. Apskaičiuota, kad norint pasiekti 2020 m. ir 2025 m. bendrosios skaitmeninės rinkos junglumo tikslus reikės, kad per artimiausią dešimtmetį būtų investuota maždaug 500 mlrd. EUR. Nors tikimasi, kad didelė šių investicijų dalis bus padengta privačiomis lėšomis, viešasis finansavimas reikalingas siekiant užtikrinti, kad investuojama būtų ir kaimo bei atokiose vietovėse. Valstybės pagalbos kontrole siekiama užtikrinti, kad tokios viešosios investicijos neišstumtų (planuojamų) privačiųjų investicijų ir kad viešai finansuojama infrastruktūra būtų atvira visiems konkuruojantiems operatoriams. Atsižvelgdama į tai, 2018 m. Europos Komisija pagal Valstybės pagalbos plačiajuosčio ryšio diegimui gaires⁴⁴ patvirtino Bavarijos projektą⁴⁵, kuriuo siekiama šešiose savivaldybėse įrengti itin didelio pajėgumo tinklus. Tai buvo pirmas kartas, kai Komisija nagrinėjo paramos priemonę, kaip numatyta pagal komunikato dėl gigabitinės visuomenės tikslus. Perdavimo greitis gerokai viršija greitį, kuriuo vartotojai iki šiol naudojosi tikslinėse vietovėse. Todėl naujais tinklais bus gerokai pagerintos sąlygos, o tai atitinka strateginius komunikato dėl gigabitinės visuomenės tikslus.

ES valstybės pagalbos taisyklės leidžia valstybėms narėms kartu remti bendriems Europos interesams svarbius projektus

2014 m. birželio mėn. Komisija priėmė Komunikatą dėl bendriems Europos interesams svarbių projektų⁴⁶, kuriuo siekė skatinti valstybės nares remti projektus, kuriais aiškiai prisidedama prie Europos ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir konkurencingumo. Bendriems Europos interesams svarbių projektų sistema papildė kitas valstybės pagalbos taisykles, pavyzdžiui, Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą⁴⁷ ir Mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų sistemą⁴⁸, kuri leidžia remti novatoriškus projektus ir kartu užtikrinti, kad galimi konkurencijos iškraipymai būtų nedideli. Taigi taisyklės leidžia vykdyti pažangius mokslinius tyrimus ir inovacijas bei plačiai dalytis jų rezultatais, kartu užtikrinant, kad mokesčių mokėtojų pinigai iš tikrųjų teiktų naudą Europos piliečiams.

⁴² 2018 m. vasario 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/302 dėl nepagrįsto geografinio blokavimo ir kitų formų diskriminavimo dėl klientų pilietybės, gyvenamosios vietos arba įsisteigimo vietos vidaus rinkoje problemos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 2006/2004 ir (ES) 2017/2394 ir Direktyva 2009/22/EB, OL L 601, 2018 3 2, p. 1–15.

⁴³ Žr. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>. Taip pat žr. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-europe>.

⁴⁴ Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui ES gairės“, OL C 25, 2013 1 26, p. 1.

⁴⁵ Byla SA.48418 *Bavarijos gigabito eksperimentinis projektas* – Vokietija, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48418.

⁴⁶ Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos, skirtos bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, suderinamumo su vidaus rinka analizės kriterijai“, OL C 188, 2014 6 20, p. 4–12.

⁴⁷ Žr. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html#gber.

⁴⁸ Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistema“, OL C 198, 2014 6 27, p. 1–29.

2018 m. gruodžio mėn. Komisija nustatė, kad integruotas projektas, apie kurį kartu informavo Prancūzija⁴⁹, Vokietija⁵⁰, Italija⁵¹ ir Jungtinė Karalystė⁵² dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų mikroelektronikos srityje, atitinka ES valstybės pagalbos taisykles ir juo prisidedama prie bendro Europos intereso. Komisija nustatė, kad mikroelektronika yra viena iš šešių bazinių didelio poveikio technologijų, kurios laikomos būtina prielaida pramonės plėtrai ateityje⁵³.

Šios keturios valstybės narės projektui finansuoti skirs iki 1,75 mlrd. EUR, kad būtų galima vykdyti mokslinius tyrimus ir kurti novatoriškas technologijas ir komponentus (pvz., lustus, pažangią optinę įrangą, integrinius grandynus ir pažangius jutiklius), kuriuos būtų galima integruoti panaudojant įvairioms kitoms reikmėms. Tai ir buitiniai prietaisai, pvz., buitinė technika ir automatinės transporto priemonės, taip pat komerciniai ir pramoniniai prietaisai, pvz., baterijų valdymo sistemos, naudojamos elektrinėse transporto priemonėse ir energijai kaupti. Visų pirma tikimasi, kad projektas paskatins papildomus tolesnės grandies mokslinius tyrimus ir inovacijas, ypač susijusius su plačia daiktų interneto sritimi, susietaisiais automobiliais ar savivaldžiais automobiliais. Projektu siekiama papildomai pritraukti 6 mlrd. EUR privačių investicijų ir jį ketinama įgyvendinti iki 2024 m.

4. Konkurencijos politika padeda siekti ES energetikos ir aplinkos tikslų

Komisija toliau dirba, kad būtų sukurta Europos energetikos sąjunga, kurioje laisvai ir saugiai vyktų prekyba švaria energija. Europos ekonomikai itin svarbu, kad tiek įmonėms, tiek vartotojams energija būtų tiekiamą patikimai ir pagrįstomis kainomis, o poveikis aplinkai būtų minimalus.

Valstybės pagalba remiamas ekonomikos žalinimas

Valstybės pagalbos taisyklėms tenka pagrindinis vaidmuo skatinant ekologiškas ir energiją taupančias elektros energijos gamybos ir vartojimo priemones. Jos taip pat padeda pritraukti investicijų, būtinų tiekimo saugumui užtikrinti, kartu mažinant Europos energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Šiuo atžvilgiu valstybės pagalbos taisyklės padeda ES siekti jos plataus užmojo energetikos ir klimato politikos tikslų su kuo mažesnėmis sąnaudomis mokesčių mokėtojams ir nepagrįstai neiškraipant konkurencijos bendrojoje rinkoje, kartu prisidedant prie Paryžiaus susitarime numatyto įsipareigojimo iki 2030 m. sumažinti ES išmetamų teršalų kiekį bent 40 proc.

2018 m. valstybės pagalbos taisyklių laikymosi užtikrinimo lygis atsinaujinančiosios energijos srityje išliko labai aukštas. Komisija patvirtino 21 schemą, skirtą atsinaujinančiosios energijos šaltiniams ir taupiai energiją vartojančioms elektrinėms remti. Todėl beveik visoms valstybėms narėms dabar leista teikti valstybės pagalbą įgyvendinant atsinaujinančiųjų energijos šaltinių ir kogeneracijos paramos schemas. Pavyzdžiui, Flandrijoje didelio naudingumo kogeneraciniais įrenginiais už sutaupomą energiją išduodami sertifikatai; jie vėliau gali būti parduodami rinkoje kad, be pajamų už įprastą elektros energijos rinkos kainą, būtų gauta papildomų pajamų⁵⁴.

⁴⁹ Byla SA.46705 *Bendriems Europos interesams svarbus mikroelektronikos projektas – Prancūzija*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46705.

⁵⁰ Byla SA.46578 *Bendriems Europos interesams svarbus mikroelektronikos projektas – Vokietija*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46578.

⁵¹ Byla SA.46595 *Bendriems Europos interesams svarbus mikroelektronikos projektas – Italija*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46595.

⁵² Byla SA.46590 *Bendriems Europos interesams svarbus mikroelektronikos projektas – Jungtinė Karalystė*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46590.

⁵³ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6862_en.htm.

⁵⁴ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-821_en.htm.

2018 m. suteikti leidimai teikti valstybės pagalbą atsinaujinančiosios energijos srityje buvo grindžiami 2014 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairėmis. Šios gairės vis daugiau valstybių narių suteikė galimybę skatinti tvarią energetiką, organizuojant konkurencingus ir technologiškai neutralius konkursus, ir integruoti atsinaujinančiuosius energijos šaltinius į elektros energijos rinką. Tai lėmė mažesnes kainas vartotojams visoje elektros energijos sistemoje. Pavyzdžiui, 2018 m. Danijoje surengus pirmąjį technologiškai neutralų konkursą buvo užtikrintos rekordiškai žemos kainos, o parama buvo skirta saulės ir sausumos vėjo jėgainių projektams.

Be to, 2018 m. vasario 26 d. Komisija patvirtino⁵⁵ 70 mln. EUR viešosios paramos elektriniams autobusams ir jų įkrovimo infrastruktūrai schemą Vokietijoje iki 2021 m. pabaigos. Norėdamos gauti paramą, viešojo transporto įmonės turi užtikrinti, kad jų elektriniai ir į lizdą jungiami hibridiniai autobusai būtų varomi elektros energija iš atsinaujinančiųjų šaltinių. 2018 m. lapkričio 14 d. Komisija patvirtino⁵⁶ 107 mln. EUR viešąją paramą ekologiškesniems autobusams Vokietijoje, kurią teikiant numatoma atnaujinti viešajam keleivių transportui naudojamus dyzelinius autobusus maždaug 90 savivaldybių, kuriose 2016 m. arba 2017 m. buvo viršytos išmetamų azoto oksidų kiekio ribos. Abi priemonės atitinka ES aplinkosaugos tikslus, taip pat Europos mažataršio judumo strategiją ir joje numatytą paramą, kuria siekiama, kad miestuose būtų pereita prie netaršių transporto priemonių ir būtų sukurta tokių transporto priemonių rinka.

Elektros energijos rinkos reguliavimas siekiant ES energetikos ir klimato politikos tikslų

Pajėgumų mechanizmais siekiama užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą. Paprastai pajėgumų mechanizmais pajėgumų teikėjams už esamų pajėgumų išlaikymą arba investicijas į naujus pajėgumus, reikalingus elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti, suteikiamas papildomas atlygis, papildantis pajamas, gautas elektros energiją parduodant rinkoje. Tačiau pajėgumų mechanizmai negali pakeisti elektros energijos rinkos reformų nacionaliniu ir Europos lygmeniu. Tuo pat metu valstybės narės turi įgyvendinti rinkos reformas, kad būtų sprendžiamos rinkos nepakankamumo ar reguliavimo problemos, dėl kurių mažėja energijos įmonių paskatos investuoti į energijos pajėgumus siekiant Sąjungos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų.

2016 m. Sektoriaus tyrimo dėl pajėgumų mechanizmų ataskaitoje⁵⁷ Komisija padarė išvadą, kad pajėgumų mechanizmai gali paveikti energijos gamybos iš skirtingų šaltinių derinį ir visų pirma sąveikauti su politikos priemonėmis, kuriomis skatinama mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Siekdama skatinti pajėgumus, nepriklausančius nuo iškastinio kuro, Komisija rekomendavo numatyti pajėgumų mechanizmų tinkamumo ar paskirstymo kriterijus, pagal kuriuos atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir paklausos valdymo operatoriai galėtų konkuruoti kartu su kitais pajėgumų teikėjais. Priešingu atveju, taikant pajėgumų mechanizmus rizikuojama nepasiekti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų ir didinama energijos tiekimo saugumo kaina.

2018 m. gruodžio 18 d. buvo pasiektas politinis susitarimas dėl dokumentų rinkinio „Švari energija visiems europiečiams“⁵⁸. Šis dokumentų rinkinys yra svarbus žingsnis siekiant mažinti Europos energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Kuriant būsimus

⁵⁵ Byla SA.48190 *Miestų viešajam transportui skirtų elektrinių autobusų įsigijimo paramos schema*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.

⁵⁶ Byla SA.51450 *Vietos viešojo transporto dyzelinių autobusų atnaujinimo schema*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51450.

⁵⁷ Žr. http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/capacity_mechanisms_final_report_lt.pdf

⁵⁸ Žr. <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/clean-energy-all-europeans>.

pajėgumų mechanizmus bus numatytos naujos dėl iškastinio kuro naudojimo išmetamo anglies dioksido viršutinės ribos. Be to, dokumentų rinkinyje numatytas naujas rinkos modelis, siekiant sukurti tinkamas paskatas investuoti ir sudaryti sąlygas tolesnei atsinaujinančiųjų energijos šaltinių plėtrai elektros energijos sektoriuje.

Valstybės pagalbos priemonės, kuriomis toliau užtikrinamas energijos tiekimas Europos piliečiams ir įmonėms

2018 m. vasario 7 d.⁵⁹ Komisija patvirtino šešis elektros energijos pajėgumų mechanizmus, skirtus užtikrinti tiekimo saugumą Belgijoje⁶⁰, Prancūzijoje⁶¹, Vokietijoje⁶², Graikijoje⁶³, Italijoje⁶⁴ ir Lenkijoje⁶⁵. 2018 m. liepos 30 d. buvo patvirtintas papildomas pajėgumų mechanizmas, skirtas Graikijai⁶⁶. Savo sprendimus grįsdama 2014 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairėmis, Komisija nustatė, kad priemonės padės užtikrinti tiekimo saugumą nedidinant elektros energijos kainų vartotojams ir nesutrikdant elektros energijos srautų, kertančių ES sienas, todėl jos atitiko ES valstybės pagalbos taisykles.

Septyni patvirtinti pajėgumų mechanizmai susiję su daugiau nei puse ES gyventojų. Jie apima įvairių rūšių mechanizmus, kuriais atsižvelgiama į konkrečius kiekvienos valstybės narės poreikius. Šiais septyniais sprendimais remiama Komisijos energetikos sąjungos strategija, kuria siekiama, kad Europoje būtų tiekiama saugi ir konkurencinga energija.

Naudojantis ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS) valstybės pagalbos taisyklės taip pat vaidina svarbų vaidmenį siekiant klimato politikos tikslų, nes mažinamos netiesioginės ES anglies dioksido rinkos sąnaudos daugiausiai elektros energijos naudojančiuose pramonės sektoriuose. Pagrindinis ES ATLPS principas yra tas, kad teršėjai turėtų mokėti už savo išmetamą anglies dioksido kiekį. Tačiau šis principas taikomas ne visose ES nepriklausančiose šalyse. Jeigu įmonės dėl patiriamų anglies dioksido sąnaudų dalį gamybos perkeltų už ES ribų, tai padidintų išmetamo anglies dioksido kiekį visame pasaulyje. Kadangi elektros energijos gamintojai negauna nemokamų taršos leidimų, jie turi juos pirkti, taip didindami elektros energijos kainą vartotojams. Šiuo tikslu valstybės narės gali iš dalies kompensuoti daug energijos sunaudojančių vartotojų netiesiogines išlaidas, patiriamas dėl ES ATLPS.

2012 m. Komisija priėmė gaires, nustatančias sąlygas, kuriomis valstybės narės 2012–2020 m. prekybos laikotarpiu gali suteikti tokią dalinę kompensaciją, kuri laikoma valstybės pagalba. 2018 m. kovo 14 d. Taryba ir Parlamentas priėmė patikslintą ES ATLPS direktyvą, skirtą 2021–2030 m. laikotarpiui. Joje pabrėžiama, kad valstybės narės turėtų siekti, kad kompensacijos sudarytų ne daugiau kaip 25 proc. jų pajamų iš ES ATLPS aukcionų. Todėl 2018 m. gruodžio 20 d. Komisija pradėjo ES ATLPS valstybės pagalbos gairių persvarstymo procesą.

⁵⁹ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-682_fr.htm

⁶⁰ Byla SA.48648 *Belgijos strateginis rezervas*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48648.

⁶¹ Byla SA.48490 *Konkretus reagavimo į paklausą konkursas Prancūzijoje*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48490.

⁶² Byla SA.45852 *Vokietijos pajėgumų rezervas*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45852.

⁶³ Byla SA.48780 *Graikijos pertraukiamųjų pajėgumų schemos pratęsimas*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48780.

⁶⁴ Byla SA.42011 *Italijos pajėgumų rezervas*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_42011.

⁶⁵ Byla SA.46100 *Planuojamas Lenkijos pajėgumų rezervas*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46100.

⁶⁶ http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html

Parama atviroms ir integruotoms dujų ir elektros energijos rinkoms

Kad įgyvendintų Paryžiaus susitarime įtvirtintus plataus užmojo siekius⁶⁷, ES turi didinti atsinaujinančiosios energijos, pavyzdžiui, vėjo ir saulės energijos, dalį energijos rūšių derinyje ir kartu užtikrinti galimybę kaip lankstų atsarginį pajėgumą naudoti konkurencingomis kainomis parduodamas dujas. Reali konkurencija Europos dujų rinkose priklauso ne tik nuo ES konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimo, bet ir nuo investicijų į dujų tiekimo įvairinimą, taip pat nuo tikslinių energetikos srities Europos ir nacionalinės teisės aktų parengimo ir tinkamo jų įgyvendinimo. Visu tuo grindžiama Europos energetikos sąjunga – yra vienas iš pagrindinių Komisijos prioritetų.

2018 m. Komisija toliau skatino plėtoti atvirą ir konkurencingą energijos rinką, kuri būtų naudinga vartotojams, atsižvelgiant į energetikos sąjungos tikslus.

2018 m. gegužės 24 d. Komisija priėmė sprendimą⁶⁸, panaikinantį įmonės „Gazprom“ sukurtas kliūtis, turėjusias įtakos laisvam dujų tiekimui Vidurio ir Rytų Europoje, ir įmonei nustatė kelis įpareigojimus, susijusius su jos elgesiu ateityje.

Sprendimas „Gazprom“. Užtikrinamas laisvas dujų tiekimas konkurencingomis kainomis

„Gazprom“ yra dominuojanti dujų tiekėja daugelyje Vidurio ir Rytų Europos šalių. 2015 m. balandžio mėn. Komisija išreiškė susirūpinimą, kad įmonė „Gazprom“ pažeidė ES antimonopolines taisykles, taikydama bendrą dujų rinkų skaidymo pagal nacionalines sienas strategiją aštuoniose valstybėse narėse: Bulgarijoje, Čekijoje, Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Slovakijoje. Taikydama šią strategiją „Gazprom“ galėjo penkiose iš tų valstybių narių (Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje) nustatyti aukštesnes dujų kainas.

⁶⁷ Žr. https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en.

⁶⁸ Byla AT. 39816 *Gamintojų grandies dujų tiekimas Vidurio ir Rytų Europoje*, 2018 m. gegužės 24 d. Komisijos sprendimas, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_39816.

Kad būtų išspręstos Komisijos nustatytos konkurencijos problemos, „Gazprom“ privalo įvykdyti keletą įpareigojimų, kuriais užtikrinamas laisvas dujų tiekimas konkurencingomis kainomis Vidurio ir Rytų Europoje. Šių įpareigojimų įmonė „Gazprom“ turės laikytis aštuonerius metus. Jie atspindi suinteresuotųjų subjektų nuomones, kurias Komisija gavo per 2017 m. kovo mėn. pradėtą rinkos tyrimą.

„Gazprom“ įpareigojimai sudaryti iš keturių dalių. Pirma, neberibojamos „Gazprom“ klientų galimybės perparduoti įsigytas dujas kitose šalyse. Antra, jie turi daugiau galimybių rinktis, kur „Gazprom“ turėtų pristatyti dujas (kai kurios Vidurio ir Rytų Europos dalys, t. y. Baltijos šalys ir Bulgarija, vis dar yra izoliuotos nuo kitų valstybių narių, nes trūksta jungiamųjų linijų). Trečia, klientai gauna veiksmingą priemonę, užtikrinančią, kad jų dujų kaina atspindėtų kainų lygį konkurencingose Vakarų Europos dujų rinkose, ypač suskystintų gamtinių dujų biržose. Ketvirta, „Gazprom“ negali naudotis jokiais dujų infrastruktūros pranašumais.

Visais šiais įpareigojimais išsprendžiamos Komisijos nustatytos konkurencijos problemos ir pasiekiami jos tikslai – užtikrinti laisvą dujų tiekimą į Vidurio ir Rytų Europą konkurencingomis kainomis. Komisija nusprendė, kad šie įpareigojimai (vadinamieji „įsipareigojimai“) turi būti teisiškai privalomi įmonei „Gazprom“, o tai reiškia, kad, įmonei pažeidus kurį nors iš šių įpareigojimų, Komisija gali skirti baudą, sudarančią iki 10 proc. įmonės pasaulinės apyvartos.

2018 m. birželio 21 d. Komisija pradėjo oficialų tyrimą⁶⁹, siekdama įvertinti, ar „Qatar Petroleum“ bendrovių, eksportuojančių suskystintas gamtines dujas (SGD), ir Europos importuotojų tiekimo susitarimais buvo trukdoma laisvam dujų tiekimui Europos ekonominėje erdvėje, pažeidžiant ES antimonopolines taisykles. „Qatar Petroleum“ yra didžiausias SGD eksportuotojas pasaulyje ir daugiausia eksportuoja į Europą – maždaug 40 proc. viso SGD importo į ES, o tam tikrose valstybėse narėse importo dalis yra gerokai didesnė. Komisija toliau tirs, ar ilgalaikiuose „Qatar Petroleum“ susitarimuose (paprastai galiojančiuose 20 arba 25 metus) dėl SGD tiekimo EEE yra teritorinių apribojimų, kuriais suskaidoma ES vidaus dujų rinka.

2018 m. gruodžio 7 d. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo Vokietijos tinklo operatoriaus „TenneT“ pasiūlytus įsipareigojimus⁷⁰ gerokai padidinti tarpvalstybinius elektros energijos srautus tarp Danijos ir Vokietijos, pripažino teisiškai privalomais. „TenneT“ užtikrins, kad visada būtų galima pasinaudoti konkrečiais garantuotais pajėgumais, todėl daugiau elektros energijos gamintojų galės patekti į Vokietijos didmeninę rinką. Tai visiškai atitinka Komisijos siekį užtikrinti didesnę Europos energetikos rinkos konkurencingumą ir integruotumą bei sudaryti palankesnes sąlygas Sąjungai pereiti prie švaresnių, atsinaujinančių energijos šaltinių, nes tai būtų naudinga vartotojams.

2018 m. gruodžio 17 d. Komisija skyrė 77 mln. EUR baudą⁷¹ įmonei „Bulgarian Energy Holding“ (BEH), jos dujų tiekimo patronuojamajai įmonei „Bulgargaz“ ir dujų infrastruktūros patronuojamajai įmonei „Bulgartransgaz“ (toliau – BEH grupė) už tai, kad įmonės neleido konkurentams naudotis pagrindine dujų infrastruktūra Bulgarijoje ir taip pažeidė ES antimonopolines taisykles.

⁶⁹ Byla AT.40416 SGD tiekimas į Europą, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40416.

⁷⁰ Byla AT.40461 DK ir DE jungiamoji linija, 2018 m. gruodžio 7 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40461.

⁷¹ Byla AT.39849 BEH gas, 2018 m. gruodžio 17 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849.

Be to, Komisija tęsia Rumunijos perdavimo sistemos operatoriaus „Transgaz“⁷² tyrimą dėl galimo dujų eksporto ribojimo.

5. Konkurencijos bendrojoje rinkoje apsauga

Pasaulinių įmonių sėkmę dažnai lemia tai, kad jos dėl turimos verslo patirties ir novatoriškumo natūraliai auga konkurencingose nacionalinėse rinkose. Tačiau tam tikrais atvejais įmonės gali nuspręsti, kad susijungimas gali padėti joms įgyti reikiamą dydį ir galią, kad galėtų veiksmingiau konkuruoti tiek Europoje, tiek užsienyje. Jos gali tikėtis, kad susijungusios įgys papildomų portfelių, naudosis masto efektyvumu arba joms bus lengviau patekti į naujas rinkas ar teritorijas. Šie pranašumai, jeigu realizuojami, taip pat gali būti naudingi jų klientams. ES susijungimų kontrolės taisyklės leidžia įmonėms augti įsigyjant kitas įmones, kartu išsaugant ES piliečių ir įmonių galimybę rinktis, kokybę, inovacijas ir konkurencingas kainas.

Pagrindiniai jungimosi sandoriai agrochemijos sektoriuje

Sėklos ir pesticidai labai svarbūs ūkininkams ir, galiausiai, vartotojams. Komisija šiame sektoriuje užtikrina veiksmingą konkurenciją, kad ūkininkai galėtų gauti naujoviškus produktus, geresnę kokybę ir konkurencingas kainas. Vertindama naujausius susijungimus šioje koncentruotoje rinkoje tarp „Dow“ ir „DuPont“⁷³ bei tarp „Syngenta“ ir „ChemChina“⁷⁴, Komisija įvertino jų poveikį visiems konkurencijos aspektams, įskaitant ūkininkų išlaidas ir inovacijas. Abu sprendimai buvo priimti atlikus išsamų siūlomų sandorių patikrinimą.

2018 m. kovo 21 d. Komisija, atlikusi išsamią peržiūrą, sąlyginai patvirtino įmonės „Bayer“ planus įsigyti „Monsanto“⁷⁵ pagal ES susijungimų reglamentą. Susijungimas buvo leistas su sąlyga, kad bus parduotas išsamus taisomųjų priemonių rinkinys, kurio vertė sudarė daugiau nei 6 mlrd. EUR, ir taip bus pašalintas šalių veiklos sutapimas sėklų, pesticidų ir skaitmeninio žemės ūkio srityse.

Sąlyginis „Bayer“ ir „Monsanto“ susijungimo patvirtinimas. Konkurencijos ir inovacijų rėmimas agrochemijos sektoriuje

Įmonės „Bayer“ (Vokietija) ir „Monsanto“ (Jungtinės Amerikos Valstijos) yra stambūs sėklų ir pesticidų rinkos dalyviai. Įmonė „Monsanto“ yra didžiausia pasaulyje sėklų tiekėja, kuri parduoda didžiąją dalį produkcijos JAV ir Lotynų Amerikoje (Europoje parduodama mažiau nei 10 proc. jos produktų). Įmonė „Bayer“ yra antra pagal dydį pasaulyje pesticidų tiekėja, parduodanti apie 30 proc. savo produktų Europoje. Be to, ji yra svarbi pasauliniu mastu veiklą vykdanči įvairių kultūrinių augalų sėklų tiekėja.

Atlikdama išsamų tyrimą, Komisija įvertino daugiau kaip 2 000 skirtingų produktų rinkų ir peržiūrėjo 2,7 mln. vidaus dokumentų. Visų pirma, atlikus rinkos tyrimą nustatyta, kad konkurencijos problemų kyla pesticidų, sėklų ir jų charakteristikų, taip pat skaitmeninio žemės ūkio srityse.

Siekdama išspręsti nustatytas konkurencijos problemas, Komisija 2018 m. kovo 21 d. sprendime konkrečiai reikalavo, kad „Bayer“ tinkamam pirkėjui parduotų 6 mlrd. EUR vertės atitinkamą verslo ir

⁷² Byla AT.40335 Rumunijos dujų jungiamosios linijos, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40335.

⁷³ Byla M.7932 Dow / DuPont, 2017 m. kovo 27 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932.

⁷⁴ Byla M.7962 ChemChina / Syngenta, 2017 m. balandžio 5 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962.

⁷⁵ Byla M.8084 Bayer / Monsanto, 2018 m. kovo 21 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8084.

turto, įskaitant mokslinius tyrimus ir plėtrą, dalį. Komisija padarė išvadą, kad parduodama dalis leidžia tinkamam konkurentui tvariai pakeisti „Bayer“ konkurencinį spaudimą atitinkamose rinkose ir toliau diegti inovacijas siekiant naudoti visiems europiečiams, vartotojams ir ūkininkams bei aplinkai.

2018 m. balandžio 30 d. Komisija, remdamasi ES susijungimų reglamentu, sąlyginai patvirtino, kad BASF įsigijo dalį „Bayer Crop Science“ verslo⁷⁶, susijusio su „Bayer“ ir „Monsanto“ susijungimo įsipareigojimais parduoti dalį verslo.

Užtikrindama, kad pasaulinės rinkos dalyvių, kurie aktyviai konkuruoja šiose koncentruotose rinkose, skaičius nesikeis, Komisija sprendimu dėl „Bayer“ ir „Monsanto“ susijungimo užtikrina tolesnę veiksmingą konkurenciją ir inovacijas sėklų ir jų charakteristikų, pesticidų ir skaitmeninėje žemės ūkio rinkose, taip pat tai, kad ūkininkai turėtų ne mažesnę sėklų ir pesticidų tiekėjų šiose rinkose pasirinkimą nei anksčiau.

Sandoriu buvo sukurta didžiausia pasaulinė integruota sėklų ir pesticidų bendrovė.

Atsižvelgdama į pasaulinį įmonių „Bayer“ ir „Monsanto“ veiklos mastą Komisija šioje byloje glaudžiai bendradarbiavo su įvairiomis konkurencijos institucijomis, visų pirma Jungtinių Amerikos Valstijų Teisingumo departamentu ir Australijos, Brazilijos, Kanados, Indijos, Kinijos bei Pietų Afrikos Respublikos antimonopolinėmis institucijomis.

Kalbant apie sėklas ir pesticidus, kyla papildomų esminių problemų, kurių neapima konkurencijos politika, įskaitant vartotojų apsaugą, maisto saugą ir aukščiausių aplinkos ir klimato standartų užtikrinimą. Dabartiniai nacionaliniai ir Europos reguliavimo standartai šiais klausimais po šių susijungimų išliks tokie pat griežti kaip ir anksčiau ir bus toliau taikomi.

Veiksmingos konkurencijos išsaugojimas Europos plieno rinkose

Plienas yra svarbi daugelio Europos pramonės šakų ir produktų žaliava, o Europos plieno sektoriuje 23 valstybės narės, kuriose yra daugiau nei 500 gamybos vietų, dirba apie 360 000 darbuotojų.

2018 m. gegužės 7 d., atlikusi nuodugnią peržiūrą, Komisija leido įmonei „ArcelorMittal“⁷⁷ – didžiausiam plokščiojo nelegiruotojo plieno gamintojui Europoje ir pasaulyje – įsigyti įmonę „Ilva“. Komisijos sprendime nustatyta sąlyga, kad turi būti parduotas išsamus taisomųjų priemonių rinkinys, kad Europos plieno rinkose būtų išsaugota veiksminga konkurencija vartotojų ir įmonių labui.

Komisijos sąlyginis leidimas įmonei „ArcelorMittal“ įsigyti įmonę „Ilva“

Įmonė „ArcelorMittal“, kurios pagrindinė būstinė yra Liuksemburge, kontroliuoja platų gamybos tinklą visoje Europos ekonominėje erdvėje, o įmonė „Ilva“ turi didelį gamybos turtą Italijoje, įskaitant plieno gamyklą Taranto mieste, kuri yra didžiausia Europoje vienoje vietoje integruota plokščiojo nelegiruotojo plieno gamykla. „ArcelorMittal“ įsigijus įmonę „Ilva“ sukuriama didžiausia plieno gamintoja Europoje.

Atlikdama išsamų tyrimą, Komisija peržiūrėjo daugiau kaip 800 000 vidaus dokumentų ir atsižvelgė į daugiau kaip 200 klientų, dirbančių įvairiausiose sektoriuose, pavyzdžiui, statybos, automobilių gamybos, buitinių prietaisų ir vamzdžių, atsiliepimus. Šiems vartotojams reikalingos konkurencingos

⁷⁶ Byla M.8851 BASF / Bayer Divestment Business, 2018 m. balandžio 30 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8851.

⁷⁷ Byla M.8444 ArcelorMittal / Ilva, 2018 m. gegužės 7 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8444.

plieno kainos, kad jie galėtų konkuruoti su importuojamais produktais bendrojoje rinkoje ir pasaulinėse rinkose.

Siekdama išspręsti Komisijos nustatytas konkurencijos problemas dėl karštojo valcavimo, šaltojo valcavimo ir galvanizuoto plokščiojo nelegiruotojo plieno, „ArcelorMittal“ pasiūlė parduoti keletą plieno gamyklų, veikiančių visoje Europoje, vienam ar keliems pirkėjams, kurie konkuruotų su „ArcelorMittal“ ilgalaikiu pagrindu.

Komisija padarė išvadą, kad siūlomas sandoris, iš dalies pakeistas įsipareigojimais, užtikrina, jog Europos plieno rinkose būtų išsaugota konkurencija ir kad dėl to nedidėtų kainos Europos apdirbamajai pramonei ir vartotojams. Leidimas duotas su sąlyga, kad bus įvykdyti visi įsipareigojimai.

Taigi susijungimų kontrolė vykdoma kartu su ryžtingais ES veiksmais siekiant apsaugoti ES plieno pramonę nuo nesąžiningų trečiųjų valstybių keliamų prekybos iškreipimų. Komisija atsižvelgia į Europos plieno pramonės, taip pat į daugelio Europos įmonių, kurioms plienas yra žaliava, išreikštą susirūpinimą. Šiuo metu taikomos įvairios prekybos apsaugos priemonės plieno ir geležies gaminių importui, įskaitant importą iš Kinijos, Rusijos, Indijos ir kelių kitų šalių. Be to, šiuo metu vykdomi keli plieno gaminių prekybos apsaugos tyrimai. Be to, Komisija dalyvauja Pasauliniame forume dėl plieno perteklinių pajėgumų, kad išspręstų pagrindines pasaulinio plieno sektoriaus pajėgumų pertekliaus priežastis, siekiant parengti konkrečius politikos sprendimus.

Įmonės „Ilva“ turto pardavimas įmonei „ArcelorMittal“ taip pat turėtų padėti pagreitinti skubius aplinkos valymo darbus Taranto regione. Šie esminiai taršos mažinimo darbai turėtų būti tęsiami nedelsiant⁷⁸, siekiant apsaugoti kaimyninių teritorijų gyventojų sveikatą ir aplinką, kaip buvo susitarta 2016–2017 m. su Italijos valdžios institucijomis.

Atskirame tyrime pagal valstybės pagalbos taisyklės Komisija 2017 m. gruodžio 21 d. padarė išvadą⁷⁹, kad dvi 2015 m. Italijos suteiktos paskolos įmonei „Ilva“ remti buvo susijusios su neteisėta ir nesuderinama valstybės pagalba. Komisija paprašė Italijos susigrąžinti iš įmonės „Ilva“ maždaug 84 mln. EUR.

Išsamus Komisijos tyrimas dėl pasiūlyto sandorio, kuriuo įmonė „Siemens“ įsigytų įmonę „Alstom“

Traukiniai ir jų judėjimo valdymo signalizacijos įrenginiai yra labai svarbūs transportui Europoje. 2018 m. liepos 13 d. Europos Komisija pradėjo išsamų tyrimą⁸⁰ pagal ES susijungimų reglamentą, siekdama įvertinti siūlomą sandorį, kuriuo įmonė „Siemens“ įsigytų įmonę „Alstom“.

Įmonės „Siemens“ (Vokietija) ir „Alstom“ (Prancūzija) yra pasaulinės geležinkelių transporto lyderės, o siūlomas sandoris sujungtų du didžiausius riedmenų ir signalizacijos sprendimų tiekėjus EEE ne tik pagal bendrą veiklos dydį, bet ir pagal geografinę veiklos aprėptį.

Komisijai kėlė susirūpinimą galimas konkurencijos sumažėjimas rinkose, ypač kelių rūšių traukinių (riedmenų) ir signalizacijos sistemų tiekimo geležinkelio įmonėms rinkose, kuriose

⁷⁸ Nuo 2013 m. Komisija ėmėsi pažeidimų nagrinėjimo procedūrų prieš Italiją dėl to, kad įmonė „Ilva“ nesilaikė ES aplinkosaugos standartų teisės aktų.

⁷⁹ Byla SA.38613 *Pagalba įmonei „Ilva“*, 2017 m. gruodžio 21 d. Komisijos sprendimas, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38613.

⁸⁰ Byla M.8677 *Siemens / Alstom*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

vykdytų veiklą susijungęs subjektas. Tai galėtų lemti didesnes kainas, mažesnę tiekėjų ir novatoriškų produktų pasirinkimą, o tai kenkia traukinių operatoriams, infrastruktūros valdytojams ir galiausiai milijonams europiečių, kurie kiekvieną dieną naudojami geležinkelių transportu darbo ar laisvalaikio tikslais. Komisija nusprendė, kad naujų konkurentų pateikimas į EEE riedmenų ar signalizacijos sprendimų rinkas, įskaitant visų pirma potencialius Kinijos tiekėjus, artimiausioje ateityje atrodytų mažai tikėtinas.

Komisija atliko išsamų sandorio poveikio tyrimą, siekdama nustatyti, ar jos nustatytos konkurencijos problemos buvo pagrįstos. Komisija nusprendė, kad susijungimas pakenktų konkurencijai geležinkelio signalizacijos sistemų ir labai greitų traukinių rinkose. Šalys nepasiūlė pakankamų taisomųjų priemonių šioms problemoms spręsti. 2019 m. vasario 6 d. Komisija pagal ES susijungimų reglamentą uždraudė siūlomą sandorį, kuriuo įmonė „Siemens“ įsigytų įmonę „Alstom“⁸¹.

Konkurencingos transporto rinkos puoselėjimas

Konkurencingas ir veiksmingas transporto sektorius yra labai svarbus gerai veikiančiai bendrajai rinkai, tvaraus augimo strategijai ir atvirai ekonomikai, integruotai į pasaulines rinkas.

2018 m. tęsėsi labai spartus oro eismo augimas, iš dalies dėl intensyvios oro transporto bendrovių ir oro uostų konkurencijos. Veiksmingos konkurencijos išsaugojimas šiame sektoriuje ir toliau buvo prioritetas. Dėl oro uostų Komisija priėmė sprendimą, kuriame nustatė, kad dvidešimt metų pratęsus koncesiją Atėnų tarptautiniam oro uostui „Eleftherios Venizelos“ valstybės pagalba nebuvo suteikta.⁸² Šis sprendimas buvo priimtas tik po to, kai pradinis 484 mln. EUR koncesijos mokestis, pagrįstas finansiniais ir verslo rodikliais, neatitinkančiais rinkos sąlygų, buvo padidintas iki 1 115 mln. EUR. Atsižvelgdama į šią padidėjusią kainą, Komisija nustatė, kad pratęsta koncesija nėra valstybės pagalba, nes įmonė „Athens International Airport S.A.“ sumokės atitinkamą rinkos mokestį, kad galėtų tęsti veiklą Atėnų tarptautiniame oro uoste „Eleftherios Venizelos“.

2018 m. lapkričio mėn. Komisija, remdamasi SESV 101 straipsniu, pradėjo procedūrą prieš įmones „Amadeus“⁸³ ir „Sabre“⁸⁴, kurios yra didžiausios pasaulyje kompiuterizuotų rezervavimo sistemų tiekėjos. Atliekant tyrimą daugiausia dėmesio skiriama galimiams konkurencijos apribojimams lėktuvų bilietų platinimo paslaugų rinkoje. Komisija yra susirūpinusi, kad tokie apribojimai gali sudaryti kliūtis inovacijoms ir padidinti bilietų platinimo išlaidas, ir dėl to galiausiai padidėtų bilietų kainos keliautojams.

Kiek tai susiję su oro transporto sektoriumi, Komisijos susijungimo sprendimais dėl įmonės „Air Berlin“ bankroto buvo sudarytos sąlygos laiku įsigyti „Air Berlin“ turtą stipriems konkurentams, kurie ne tik išsaugos, bet ir pagerins konkurenciją įvairiuose Vokietijos ir Austrijos oro uostuose daugelio Europos keleivių, atvykstančių į šiuos oro uostus ir iš jų išvykstančių, naudai⁸⁵. Siekdama užkirsti kelią pernelyg dideliui konkurencijos iškreipymui suteikus valstybės pagalbą ekonominių sunkumų patiriančioms oro transporto bendrovėms,

⁸¹ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-881_en.htm.

⁸² Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6785_en.htm.

⁸³ Byla AT.40617 *Lėktuvo bilietų platinimas (Amadeus)*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40617.

⁸⁴ Byla AT.40618 *Lėktuvo bilietų platinimas (Sabre)*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40618.

⁸⁵ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5244_en.htm, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5402_en.htm, ir http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4494_en.htm.

Komisija taip pat pradėjo oficialų tyrimą dėl 900 mln. EUR vertės trumpalaikės paskolos, kurią 2017 m. Italijos valstybė suteikė įmonei „Alitalia“⁸⁶.

6. Finansų sektoriaus atsparumo stiprinimas kuriant bankų sąjungą

Dėl bendro finansų sektoriaus stabilizavimosi ir laipsniško bankų sąjungos reguliavimo sistemos įgyvendinimo sumažėjo intervencijos iš valstybių biudžetų, todėl šiame sektoriuje sumažėjo naujų valstybės pagalbos atvejų. Be to, Komisija galėjo baigti dar dešimties bankų stebėseną, susijusią su įsipareigojimais, prisiimtų dėl anksčiau priimtų sprendimų dėl valstybės pagalbos, vykdymu, taip pat užbaigti keletą ilgai nagrinėtų senų bylų.

Vokietijoje Komisija 2018 m. patvirtino „HSH Nordbank“ privatizavimą be valstybės pagalbos po atviro ir konkurencinio proceso, dėl kurio bankas buvo parduotas pelningai už teigiamą kainą ir bus restruktūrizuotas, kad būtų atkurtas ilgalaikis banko gyvybingumas⁸⁷. Slovėnijos valstybė pardavė 65 proc. NLB grupės akcijų paketą, vadovaudamasi įvairiais peržiūrėtais įsipareigojimais, kuriuos Komisija patvirtino 2018 m.⁸⁸. Šis pardavimas buvo esminis Komisijos gyvybingumo vertinimo, pateikto 2013 m. sprendime dėl valstybės pagalbos NLB, elementas. Komisija ir toliau stebi, kaip Slovėnija vykdo likusius įsipareigojimus.

Nepaisant to, kad ES bankų sektoriaus atsparumas didėja, kai kurios finansų sektoriaus dalys vis dar susiduria su tam tikromis įsisenėjusiomis problemomis, atsiradusiomis iki bankų sąjungos sukūrimo, visų pirma su kai kuriose valstybėse narėse vis dar dideliu neveiksnių paskolų skaičiumi. Komisijos finansų sektoriaus valstybės pagalbos kontrolė ir toliau atlieka labai svarbų vaidmenį sprendžiant šiuos klausimus.

2018 m. Komisija patvirtino likvidavimo pagalbą, skirtą antro pagal dydį Kipro banko – Kipro kooperatinio banko („Cyprus Cooperative Bank“) pardavimui ir likusio subjekto likvidavimui⁸⁹. Tai leido bankui, kuris anksčiau buvo gavęs valstybės paramą du kartus, tvarkingai pasitraukti iš rinkos ir leido iš nacionalinės bankų sistemos pašalinti beveik 30 proc. Kipro neveiksnių paskolų. Be to, Kipre Komisija pritarė ESTIA schemai, kuria remiami privatūs namų ūkiai ir labai mažos įmonės, kuriems kyla sunkumų grąžinti hipotekos paskolas ir kurie rizikuoja prarasti pagrindinę gyvenamąją vietą⁹⁰.

Italijoje 2016 m. vasario mėn. iš pradžių buvo patvirtinta Italijos valstybės garantijų schema, skirta neveiksnių paskolų pakeitimui vertybiniais popieriais (GACS) palengvinti, vėliau ji buvo pratęsta iki 2019 m. kovo mėn. pradžios⁹¹. Pagal šią schemą Italijos bankai ir toliau galės finansuoti pasirinktų neveiksnių paskolų perleidimą naudodamiesi rinkos sąlygomis suteikta valstybės garantija. GACS schema labai prisidėjo prie neveiksnių paskolų pašalinimo iš Italijos bankų sistemos: nuo schemos įsigaliojimo iki 2018 m. lapkričio mėn. vidurio pagal GACS schemą pašalintos 17 skirtingų neveiksnių paskolų sudarė maždaug 60 proc. viso

⁸⁶ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3501_en.htm.

⁸⁷ Byla SA.52288 – *Vokietija*, 2018 m. lapkričio 26 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_52288.

⁸⁸ Byla SA.33229 – *Slovėnija*, 2018 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33229.

⁸⁹ Byla SA.35334 – *Kipras*, 2018 m. birželio 19 d. ir 2018 m. rugpjūčio 28 d. Komisijos sprendimai, paskelbti http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_52288.

⁹⁰ Byla SA.49554 – *Kipras*, 2018 m. gruodžio 3 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/276985/276985_2032224_96_2.pdf.

⁹¹ Byla SA.51026(2018/N) – *Italija*, 2018 m. rugpjūčio 31 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51026.

grynojo negrąžintų paskolų sumažėjimo Italijoje per tą laikotarpį (maždaug 51 mlrd. EUR bendrų neveiksnių paskolų).

7. Vienodų sąlygų užtikrinimas apmokestinimo srityje

Pasitikėjimas ES bendrąja rinka taip pat priklauso nuo to, ar įmonėms sudarytos vienodos sąlygos konkuruoti savo pranašumais, taip pat ir nuo to, ar vienodos apmokestinimo sąlygos. Pavyzdžiui, valstybė narė tarptautinėms grupėms negali taikyti mokesčių lengvatų, jeigu tokios pat lengvatos netaikomos kitoms įmonėms (dažnai tai būna vietos įmonės), nes taip būtų labai iškraipyta konkurencija.

Komisija tęsia kovą su atrankiosiomis mokesčių lengvatomis

2018 m. birželio 20 d. Komisija nusprendė, kad Liuksemburgo įmonei „Engie“⁹², kuri yra dujų ir elektros energijos tiekėja, taikoma apmokestinimo tvarka yra neteisėta ES valstybės pagalbos procedūrų atžvilgiu ir nesuderinama su ES valstybės pagalbos taisyklėmis. Todėl Liuksemburgas iš įmonės „Engie“ turėjo susigrąžinti daugiau nei 120 mln. EUR.

Atrankių mokesčių lengvatų stabdymas. Sprendimas „Engie“

Atlikusi išsamų tyrimą, pradėtą 2016 m. rugsėjo mėn., Komisija padarė išvadą, kad dviem Liuksemburgo priimtais sprendimais dėl mokesčių maždaug dešimtmetį be jokio teisėto pagrindo buvo dirbtinai mažinama įmonės „Engie“ mokesčių našta Liuksemburge.

2008 m. ir 2010 m. įmonė „Engie“ įgyvendino dvi sudėtingas grupės vidaus finansines struktūras, skirtas dviem „Engie“ grupės bendrovėms Liuksemburge – „Engie LNG Supply“ ir „Engie Treasury Management“. Jos susiję su trišaliu sandoriu tarp „Engie LNG Supply“ ir „Engie Treasury Management“ bei kitomis dviem „Engie“ grupės įmonėmis Liuksemburge.

Komisijos tyrimas parodė, kad Liuksemburgo priimti sprendimai dėl mokesčių patvirtino nenuoseklų tos pačios operacijos pripažinimą ir skola, ir nuosavybė, o tai neatitiko ekonominės realybės, nes buvo dirbtinai sumažinta įmonės mokesčių našta. Dėl šios priežasties „Engie“ maždaug dešimtmetį mokėjo faktinį 0,3 proc. pelno mokesčio tarifą už tam tikrą pelną Liuksemburge.

Remdamasi tuo Komisija padarė išvadą, kad mokesčių sprendimu įmonei „Engie“ suteiktas atrankusis ekonominis pranašumas. Konkrečiai, sprendimai leido „Engie“ išvengti 99 proc. pelno, gauto iš „Engie LNG Supply“ ir „Engie Treasury Management“ Liuksemburge, apmokestinimo. Liuksemburgui buvo nurodyta susigrąžinti iš „Engie“ daugiau nei 120 mln. EUR.

⁹² Byla SA.44888 *Pagalba įmonei „Engie“*, 2018 m. birželio 20 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44888.

Valstybės pagalba. Komisija nustatė, kad Liuksemburgas taikė neteisėtas mokesčių lengvatas bendrovei „Engie“ (anksčiau – „GDF Suez“)

Komisija palankiai įvertino Liuksemburgo vyriausybės atliktus teisėkūros veiksmus, kuriais siekiama iš dalies pakeisti mokesčių kodeksą ir atitinkamas nuostatas suderinti su EBPO Mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo projektu⁹³. Taip pat numatyta iš dalies keisti pelno mokesčio įstatymą, siekiant užkirsti kelią pelno neapmokestinimui, kai paskolos konvertuojamos į akcijas. Tačiau šis pakeitimas nėra susijęs su trišaliais sandoriais, kuriuos vykdė „Engie“.

Pagal ES valstybės pagalbos taisykles valstybėms narėms neleidžiama suteikti nesąžiningų mokesčių lengvatų tik pasirinktoms įmonėms. Atsižvelgdamos į tų pačių nacionalinių įstatymų tikslą, valstybės narės negali diskriminuoti įmonių, esančių tokioje pačioje teisinėje ir faktinėje padėtyje. Tokia diskriminacija iškraipo konkurenciją ir yra neteisėta pagal valstybės pagalbos taisykles. Be to, valstybės pagalbos taisyklėse reikalaujama, kad neteisėta ir su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalbos suma būtų susigrąžinta, siekiant pašalinti dėl tokios pagalbos atsiradusį konkurencijos iškraipymą. Pagal valstybės pagalbos taisykles baudos neskiriamos, o lėšų susigrąžinimu aptariamoms įmonėms nesiekama nubausti, nes tiesiog atkuriamas vienodas požiūris į visas įmones.

2018 m. rugsėjo 19 d. Komisija nustatė, kad tam tikro „McDonald's“ pelno neapmokestinimas Liuksemburge⁹⁴ nebuvo neteisėta valstybės pagalba. Šis požiūris, atitinkantis nacionalinius mokesčių įstatymus bei Liuksemburgo ir Jungtinių Amerikos Valstijų dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartį, nesuteikė atrankiojo pranašumo „McDonald's“ naudai, o buvo skirtingų Liuksemburgo ir JAV mokesčių įstatymų pasekmė. Todėl Komisija padarė išvadą, kad Liuksemburgas nepažeidė ES valstybės pagalbos taisyklių.

Tarp pirmiau minėtų mokesčių kodekso pakeitimų, siekdamas suderinti mokesčių įstatymą su EBPO Mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo projektu, Liuksemburgas sustiprino šalies mokesčių kodekse numatytus kriterijus, kuriuos taikant nustatoma nuolatinė buveinė. Pagal naujas nuostatas, įsigaliojusias 2019 m. sausio 1 d., Liuksemburgas tam tikromis sąlygomis

⁹³ Žr. <http://www.oecd.org/tax/beps/>.

⁹⁴ Byla SA.38945 Įmonių grupei McDonald's galimai suteikta pagalba – Liuksemburgas, 2018 m. rugsėjo 19 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38945.

gali reikalauti, kad įmonės, kurios teigia pagal veiklos vietą esančios apmokestinamos užsienyje, pateiktų patvirtinimą, jog jos iš tikrųjų apmokestinamos kitoje šalyje.

Be to, 2018 m. gruodžio 19 d. Komisija padarė išvadą, kad Gibraltaras⁹⁵ 2011–2013 m. suteikė neteisėtų mokesčių lengvatų tarptautinėms bendrovėms, taikydamas atleidimo nuo mokesčių tvarką palūkanoms ir autoriniams atlyginimams, taip pat priimdamas penkis individualius mokesčių sprendimus, kuriais pritaikė atrankiasias mokesčių lengvatas tam tikroms pajamoms, kurias uždirbo Nyderlandų komandinės ūkinės bendrijos. Gibraltarui pagalbos gavėjai turi grąžinti apie 100 mln. EUR nesumokėtų mokesčių.

Komisijos tyrimo metu Gibraltaras pakeitė savo mokesčių taisykles, kad sustiprintų sprendimų dėl mokesčių priėmimo tvarką, sustiprintų savo sandorių kainodaros taisykles, sugriežtintų mokesčių mokėtojų prievolės (pvz., teikti metines mokesčių deklaracijas, teikti reikšmingą informaciją prašymuose priimti sprendimą) ir padidintų įgyvendinamos teritorinės apmokestinimo sistemos skaidrumą. Komisija palankiai įvertino šias patobulintas taisykles, kurios įsigaliojo 2018 m. spalio mėn.

Komisija tęsia tyrimus dėl Nyderlanduose priimtų sprendimų dėl mokesčių „Inter IKEA“⁹⁶ naudai ir Jungtinės Karalystės mokesčių schemą, skirtą tarptautinėms įmonėms⁹⁷.

Komisijos vykdomi individualių teismo sprendimų dėl mokesčių valstybėse narėse tyrimai yra veiksmingi

Teismo sprendimai dėl mokesčių savaime nekelia problemų pagal ES valstybės pagalbos taisykles, jeigu jais tiesiog patvirtinama, kad tos pačios grupės įmonių mokestiniai susitarimai neprieštarauja atitinkamiems mokesčių teisės aktams. Tačiau teismo sprendimai dėl mokesčių, kuriais konkrečioms įmonėms suteikiama atrankioji mokesčių lengvata, gali iškraipyti konkurenciją ES bendrojoje rinkoje ir taip pažeisti ES valstybės pagalbos taisykles.

Valstybės narės padarė didelę pažangą įgyvendindamos Komisijos sprendimus susigrąžinti nesumokėtus mokesčius, kuriuos Komisija priėmė praėjusiais metais, o tai *de facto* neleidžia įmonėms toliau naudotis neteisėtu pranašumu. 2018 m. gegužės mėn. Liuksemburgas baigė susigrąžinti daugiau kaip 260 mln. EUR pagalbos sumą ir 21 mln. EUR sugrąžinamos pagalbos palūkanų iš įmonės „Amazon“. 2018 m. spalio mėn. Liuksemburgas iš įmonės „Engie“ taip pat susigrąžino daugiau kaip 120 mln. EUR ir 1 mln. EUR sugrąžinamos pagalbos palūkanų. Tą patį mėnesį Airija susigrąžino visą neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą iš įmonės „Apple“, t. y. 13,1 mlrd. EUR ir maždaug 1,2 mlrd. EUR sugrąžinamos pagalbos palūkanų. Visais šiais atvejais pinigai yra laikomi sąlyginio deponavimo sąskaitoje, kol ES teismai priims sprendimą dėl apskųsto Komisijos sprendimo.

8. Telkiamos jėgos siekiant skatinti pasaulinę konkurencijos kultūrą

Pasaulio rinkoms tampant vis labiau integruotoms ir vis didesniai skaičiui įmonių kliaunantis pasaulinėmis vertės grandinėmis, konkurencijos tarnyboms labiau nei kada nors anksčiau reikia stiprinti bendradarbiavimą ir tartis dėl bendrų standartų ir procedūrų. Veiksmingas

⁹⁵ Byla SA.34914 *Jungtinė Karalystė – Gibraltaro pelno mokesčio tvarka (ITA 2010)*, 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimas, paskelbtas http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_34914.

⁹⁶ Byla SA.46470 *Galima pagalba IKEA* – NL, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46470.

⁹⁷ Byla SA.44896 *Galima valstybės pagalbos schema, susijusi su išimties taikymu Jungtinės Karalystės kontroliuojamųjų užsienio bendrovių grupės finansavimui*, paskelbta http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.

konkurencijos taisyklių laikymosi užtikrinimas vis labiau priklauso nuo bendradarbiavimo su kitomis vykdymo užtikrinimo institucijomis. Kai įmonės verslo praktika kenkiama konkurencijai įvairiose šalyse ir žemynuose, sąžiningas ir vienodas rinkos sąlygas galima atkurti tik vykdymo užtikrinimo institucijoms bendradarbiaujant.

Komisija vadovavo tarptautiniam bendradarbiavimui konkurencijos srityje tiek daugiašaliu, tiek dvišaliu lygmeniu. Dar 2001 m. Komisija buvo viena iš Tarptautinio konkurencijos tinklo, dabar turinčio per 130 narių, steigėjų. Komisija taip pat aktyviai veikia tarptautiniuose forumuose, skirtuose konkurencijos klausimams, įskaitant EBPO, Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferenciją (UNCTAD), PPO ir Pasaulio banką⁹⁸.

Dvišaliu lygmeniu Komisija siekia skatinti vienodas sąlygas tarptautiniu lygmeniu įtraukdama konkurencijos ir valstybės pagalbos nuostatas į laisvosios prekybos ir asociacijos susitarimus. 2018 m. Komisija tęsė derybas su Čile, Meksika, MERCOSUR, Azerbaidžanu, Tunisu, Indonezija, Andora, Monaku ir San Marinu bei pradėjo derybas su Australija, Naująja Zelandija, Kirgizija ir Uzbekistanu. 2018 m. pabaigoje Europos Sąjungos ir Šveicarijos derybininkai suderino bendrojo institucinio susitarimo tekstą, į kurį įtrauktos ir valstybės pagalbos taisyklės. Be to, Komisija keliose trečiosiose valstybėse imasi labai įvairios bendradarbiavimo su konkurencijos institucijomis veiklos, grindžiamos susitarimais arba susitarimo memorandumais. 2018 m. birželio mėn. Komisija pasirašė administracinį susitarimą su Meksika.

2018 m. Konkurencijos generalinis direktoratas tęsė bendradarbiavimą konkurencijos politikos srityje ir byloje, įskaitant dialogą dėl valstybės pagalbos kontrolės, su Kinijos valstybine rinkos reguliavimo administracija (SAMR), kuri buvo įkurta 2018 m. reorganizavus Kinijos centrinę administraciją. SAMR sudaro pergrupuoti Prekybos ministerijos antimonopoliniai biurai, Nacionalinė plėtros ir reformų komisija (NDRC) bei Valstybinis pramonės ir prekybos biuras ir NDRC Sąžiningos konkurencijos peržiūros biuras. Konkurencijos generalinis direktoratas bendradarbiavo su SAMR atliekant penkių susijungimo bylų peržiūrą ir atsakė į SAMR prašymą pateikti pastabų dėl rengiamo taisyklių, kuriomis draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi rinkoje, projekto. Be to, ji keletą kartų keitėsi informacija techniniu lygmeniu dėl SAMR veiklos, skirtos jos sąžiningos konkurencijos peržiūros sistemai skatinti.

Komisija toliau siekia puoselėti plataus masto konkurencijos kultūrą, taip pat skatinti vienodas pasaulines sąlygas, kuriomis įmonės galėtų konkuruoti savo pranašumais. 2018 m. Komisija toliau stengėsi tobulinti daugiašales taisykles dėl subsidijų, kaip ES PPO modernizavimo koncepcijos dalį. Pagrindiniai tikslai yra didinti skaidrumą, taikyti geresnes taisykles dėl žalingų subsidijų ir tinkamai spręsti klausimus, susijusius su valstybės valdomomis įmonėmis. Be to, Komisija toliau ėmėsi sektorių iniciatyvų, kuriomis sprendė subsidijų problemas tarptautiniame kontekste, tai pasakytina apie plieno (Didžiojo dvidešimtuko pasaulinis forumas dėl plieno perteklinių pajėgumų), puslaidininkių (Regioninės paramos gairės, skirtos puslaidininkių pramonei) ir laivų statybos (EBPO) sektorius. Galiausiai Komisija toliau bendradarbiauja su ES valstybėmis narėmis Tarptautinėje subsidijų politikos grupėje ir keičiasi nuomonėmis bei derina tarptautinės subsidijų politikos iniciatyvas daugiašaliu ir dvišaliu lygmenimis.

⁹⁸ Daugiau išsamesnės informacijos pateikta prie šios ataskaitos pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento I dalyje.

Reguliaraus ir konstruktyvaus tarpinstitucinio dialogo palaikymas

Pagrindiniai dialogo dėl konkurencijos politikos partneriai yra Europos Parlamentas, Taryba ir konsultaciniai komitetai ir kiekvienas jų atlieka skirtingą funkciją Europos piliečių ir suinteresuotųjų subjektų atžvilgiu.

Balandžio mėn. Komisijos narė M. Vestager per Parlamento plenarinę sesiją su Parlamento nariais keitėsi nuomonėmis apie vykstančius bendrus konkurencijos politikos laimėjimus. Spalio mėn. ji aptarė konkurencijos naudą skatinant Europos pramonės šakų konkurencingumą. Lapkričio mėn. ji kartu su Parlamentu palankiai įvertino užbaigtą rengti naują direktyvą, kurią įgyvendinant nacionalinės konkurencijos institucijos veiksmingiau užtikrintų Europos konkurencijos taisyklių laikymąsi. Komisijos narė taip pat diskutavo aktualiomis temomis su Parlamento komitetais: birželio mėn. ir spalio mėn. su Ekonomikos ir pinigų politikos komitetu bei liepos mėn. su Pramonės ir mokslinių tyrimų komitetu. Savo ruožtu gegužės mėn. generalinis direktorius Johannesas Laitenbergeris lankėsi Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto specialiojoje Konkurencijos darbo grupėje. Lapkričio mėn. jis keitėsi nuomonėmis su visais Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto nariais, atsižvelgiant į generalinio direktoriaus pavaduotojo Carleso Esteva'os Mosso parengiamąsias diskusijas šiame komitete spalio mėn.

Kaip ir praėjusiais metais, Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Komisijos pateiktos konkurencijos politikos metinės ataskaitos. Parlamentas patvirtino tvirtą konkurencijos politiką, kuri išsaugo vidaus rinkos vientisumą ir užtikrina piliečiams prieinamas kainas, pasirinkimą ir inovacijas rinkoje. Tai buvo sveikintina parama Komisijos pastangoms 2018 m. kovojant su neteisėtais karteliais ir piktnaudžiavimu dominuojančia įmonių padėtimi, taip pat peržiūrint susijungimus ir valstybės pagalbą, teikiamą mūsų bendrojoje rinkoje.

Be to, 2018 m. Parlamentas tęsė kovą su mokesčių slėpimu ir vengimu. Parlamentas palankiai įvertino tai, kad valstybės pagalbos kontrolė pasirodė esanti veiksminga šalinant tarptautinėms įmonėms teikiamas atrankiasias mokesčių lengvatas. 2018 m. Komisija tęsė svarbius veiksmus šioje srityje⁹⁹. Komisija laikėsi sistemingo požiūrio į visų valstybių narių mokesčių sprendimų įrodymų analizę.

Parlamentas paragino Komisiją toliau imtis svarbaus vaidmens kontroliuojant valstybės pagalbą finansų sektoriuje ir taip užtikrinant, kad pagalba bankams būtų tik tokia, kokia yra būtina, ir kad būtų imamasi tinkamų priemonių atkurti bankų gyvybingumą ir kuo labiau sumažinti konkurencijos iškraipymą vidaus rinkoje. Komisija pritarė Parlamento tikslui ilgainiui sumažinti valstybės pagalbą šiame sektoriuje. Komisija toliau aiškino savo veiksmus šioje srityje kitoms institucijoms.

Balandžio mėn. Parlamentas surengė klausymą dėl skaitmeninės ekonomikos. Parlamentas paragino Komisiją apsvarstyti, kaip neatsilikti užtikrinant konkurencijos taisyklių laikymąsi interneto visuomenėje. Kovo mėn. Komisijos narė M. Vestager paskyrė tris specialiuosius patarėjus, kurie teiktų konsultacijas apie svarbiausius būsimus skaitmeninius pokyčius, kurie turės įtakos rinkoms ir vartotojams, bei apie jų poveikį konkurencijai. Komisija taip pat pradėjo konsultacijas dėl duomenų, algoritmų ir kitų skaitmeninės ekonomikos aspektų svarbos ir paprašė suinteresuotųjų subjektų pateikti savo nuomonę. Parlamento ECON komitetas palankiai įvertino šias iniciatyvas.

⁹⁹ Išsamesnės informacijos pateikta šios ataskaitos 2 skyriuje.

Liepos mėn. Komisijos narė keitėsi nuomonėmis su Parlamento nariais apie tai, kaip konkurencijos teisės aktų laikymosi užtikrinimas padeda didinti Europos pramonės šakų konkurencingumą. Ji paaiškino, kad kiekviena susijungti norinti įmonė yra susijusi su daug Europos įmonių, kurios yra priklausomos nuo žaliavų sąžiningomis kainomis, kad pačios galėtų augti pasaulinėse rinkose. Atsižvelgdama į tai, Komisija toliau tiria didelių pramonės įmonių susijungimo poveikį konkurencijai ir padėkojo Parlamentui už tvirtą raginimą tai daryti.

Kadangi nacionalinės konkurencijos institucijos priima 85 proc. sprendimų dėl ES antimonopolinių taisyklių taikymo, yra būtina jas stiprinti, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos. 2018 m. gruodžio mėn. Parlamentas ir Taryba pasirašė direktyvą, pagal kurią valstybės narės įpareigojamos nacionalinėms konkurencijos institucijoms suteikti veiksmingus tyrimo įgaliojimus ir vykdymo užtikrinimo priemonės, kad būtų apsaugota konkurencija jų teritorijose, taip pat galimybę taikyti atgrasomąsias baudas už antikonkurencinį elgesį ir koordinuoti jų atleidimo nuo baudų programas. Komisija patikino Parlamentą, kad ji atidžiai tikrins, ar valstybės narės visiškai ir veiksmingai įgyvendina direktyvą. Atsakydama į Parlamento raginimą, Komisija taip pat nurodė, kad laikinosios priemonės galėtų būti pagrindinė konkurencijos institucijų priemonė užtikrinant, kad atliekami tyrimai nekenktų konkurencijai. Siekdama sudaryti sąlygas konkurencijos institucijoms veiksmingiau reaguoti į greitai kintančių rinkų pokyčius, Komisija išpareigojo per dvejus metus nuo naujosios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę dienos Europos konkurencijos tinkle iširti, ar yra būdų supaprastinti laikinųjų priemonių priėmimą. Komisija sutiko rezultatus pristatyti Parlamentui ir Tarybai.

Komisija pripažino, kad svarbu, jog Parlamentas ir Taryba prisijungtų prie veiksmingos konkurencijos visoje maisto grandinėje užtikrinimo. Atsižvelgdama į tai, neseniai priimtuose sprendimuose, pavyzdžiui, dėl įmonių „Bayer“ ir „Monsanto“ susijungimo agrochemijos sektoriuje, JAV chemijos pramonės įmonių „Dow“ ir „DuPont“ susijungimo bei įmonės „ChemChina“ vykdyto įmonės „Syngenta“ įsigijimo, Komisija taikė metodą, pagal kurį reikalaujama parduoti didelę dalį turto, norint gauti leidimą vykdyti sandorį. Komisija tęsė įmonės „AB InBev“ tyrimą dėl galimo lygiagretaus jos alaus rūšių importo į Belgiją ribojimo. Komisija taip pat paskelbė tyrimą dėl gamintojų organizacijų ir jų veiklos alyvuogių aliejaus, galvijienos ir lauko kultūrų sektoriuose, kuris buvo užsakytas siekiant geriau suprasti ūkininkų problemas steigiant gamintojų organizacijas, galinčias padėti joms pagerinti savo padėtį tiekimo grandinėje.

2018 m. Komisijos narė M. Vestager ir Konkurencijos generalinis direktoratas taip pat prisidėjo prie diskusijų dėl artimiausios ES daugiametės finansinės programos konkurencijos politikos atžvilgiu. Kovo mėn. Komisijos narė dalyvavo Konkurencingumo tarybos posėdyje, kuriame paaiškino, kaip valstybės pagalbos taisyklės gali prisidėti prie veiklą pradedančių ir vidutinės kapitalizacijos įmonių augimo, atsižvelgiant į vykstančias diskusijas dėl artimiausios daugiametės finansinės programos. 2018 m. pabaigoje Parlamentas ir Taryba patvirtino siūlomą Tarybos įgaliojimų suteikimo reglamento 2015/1588 pakeitimą, kuriuo pareigos pranešti Komisijai apie valstybės pagalbą išimtis pritaikoma dar daugiau valstybės pagalbos kategorijų.

Institucijos taip pat aptarė poreikį toliau stiprinti konkurencijos taisyklių laikymosi užtikrinimą įgyvendinant kitą Sąjungos daugiametę finansinę programą. Gruodžio mėn. Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas patvirtino Bendrosios rinkos programos konkurencijos aspektus. Komitetas pritarė, kad Komisija turėtų turėti stabilų lėšų investuoti į IT įrangą, kad galėtų veiksmingai spręsti konkurencijos bylas, remti bendradarbiavimo su

nacionalinėmis ir tarptautinėmis konkurencijos institucijomis tinklus ir skatinti keitimąsi informacija siekiant užtikrinti, kad visoje ES būtų laikomasi Europos konkurencijos taisyklių.

Konkurencijos GD atstovai taip pat apsikeitė nuomonėmis su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Komitetas patvirtino pagrindines Komisijos darbo užtikrinant konkurencijos teisės aktų laikymąsi kryptis. Be to, Komitetas visiškai pritarė Tarybos įgaliojimų suteikimo reglamentui valstybės pagalbos srityje.

Jungtinės Karalystės pranešimas pagal ES sutarties 50 straipsnį

Gavus Jungtinės Karalystės pranešimą pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnį, Komisija ėmė rengti Jungtinės Karalystės pasitraukimui iš Europos Sąjungos. Konkurencijos generalinis direktoratas teikia paramą rengiantis šiam pasitraukimui, susijusią su jo kompetencijai priklausančiomis priemonėmis (susijungimų, antimonopolinės ir valstybės pagalbos politikos). Be kita ko, vykstant deryboms dėl susitarimo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo Konkurencijos generalinis direktoratas teikė paramą Komisijos Pasirengimo deryboms ir derybų su Jungtine Karalyste pagal ES sutarties 50 straipsnį darbo grupei.